

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Beleidsuitwerking VIS

(Verlenging Nota VIS)

Beleidsuitwerking VIS (verlenging Nota VIS)

Op XX 2022 te Rotterdam vastgesteld door Dijkgraaf en Hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Beleidsuitwerking VIS	4
1.2	Aanleiding	4
1.3	Doelstelling Beleidsuitwerking VIS	4
1.4	Doelgroep en status.....	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Beleidskader en uitgangspunten	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Definities.....	6
.....	.....	6
2.3	Adviesnota waterbeheer-visstandbeheer als basis voor beleid	7
2.4	Rolverdeling visstandbeheer- en visserijbeheer	7
2.5	Doel en uitgangspunten van het visbeleid.....	8
3	Gezonde visstand	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Doelen	9
3.3	Knelpunten en mogelijke oplossingen	10
3.4	Maatregelen	10
3.5	Toestand en ontwikkeling	11
3.6	Visplannen	11
4	Samenwerken en afstemming	13
4.1	Inleiding.....	13
4.2	VBC Schieland en de Krimpenerwaard.....	13
4.2.1	VBCSK als overlegplatform	13
4.2.2	VBCSK en visplannen.....	14
4.3	Versterken communicatie	14
4.4	Vergroten waterbeleving en medegebruik.....	14
5	Inrichting, onderhoud en vismigratie	15
5.1	Inleiding.....	15
5.2	Inrichting watersystemen	15
5.3	Beheer en onderhoud	17
5.4	Vismigratie	17
6	Visserijbeheer en visrechten	20
6.1	Inleiding.....	20
6.2	Verhuur visrechten, machtiging gebruiksrecht.....	20
6.3	Volledig visrecht, schubvisrecht, aalvisrecht en schaaldierenvisrecht.....	21
6.4	Voorwaarden verhuur visrechten of machtiging	22
6.5	Handhaving visserijbeheer.....	23
6.6	Huurtarieven en administratie visrechten	23
.....	.....	24
6.7	Loodvrijvissen, niet overmatig voeren en dierenwelzijn	24
	Geraadpleegde bronnen	25
7	Bijlagen	26
	Bijlage 1: Begrippen en definities	27
	Bijlage 2: Wet- en regelgeving, kaderstellend beleid en actoren	31
	Bijlage 3: Convenant VBCSK	42
	Bijlage 4. Informatie voor Visplannen.....	51
	Colofon	54

1 Inleiding

1.1 Beleidsuitwerking VIS

In deze Beleidsuitwerking VIS wordt het visbeleid van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) beschreven.

1.2 Aanleiding

De afgelopen jaren zijn er vele veranderingen geweest in wet- en regelgeving op het gebied van vis, vooral als gevolg van de invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Door de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft het hoogheemraadschap een verantwoordelijkheid voor een "goede ecologische toestand" van water in ons beheersgebied. De KRW stelt expliciete doelen voor de visstand. Vissen zijn in de KRW onderdeel van beoordelings- en monitoringsprogramma's aan de hand waarvan de kwaliteit van de waterlichamen wordt beoordeeld.

Het hoogheemraadschap heeft vanuit twee invalshoeken met de visstand te maken: bestuursrechtelijk en privaatrechtelijk.

- Als waterbeheerder dragen we zorg voor de waterkwantiteit en waterkwaliteit en daarmee ook voor het leefmilieu van vissen en de visstand zelf. Mede op grond van de KRW zijn we verantwoordelijk voor een goede ecologische waterkwaliteit (in al het water) waarvan een gezonde duurzame visstand deel uitmaakt. Deze taak geldt voor alle wateren in ons beheersgebied (bestuursrechtelijk).
- Waar wij de eigenaar van wateren zijn, zijn wij visrechthebbende. Het visrecht is door HHSK soms uitgegeven aan de sportvisserij. Andere watereigenaren hebben (ook) visrechten uitgegeven aan beroepsvissers. Sport- en beroepsvissers die visrechten hebben of huren, zijn op basis van de visserijwet verantwoordelijk voor het visserijbeheer (privaatrechtelijk).

Het visserijbeheer (het wegvangen en uitzetten van vis) dat sport- en beroepsvissers uitvoeren, beïnvloedt de visstand. Het hoogheemraadschap is voor het bereiken van een goede visstand mede afhankelijk van de visserijsector. Andersom is de visserijsector voor het uitoefenen van de visserij en voor de visstand afhankelijk van het waterschap. Deze wederzijdse afhankelijkheid vraagt om een goede afstemming en samenwerking op het gebied van visstandbeheer en visserijbeheer.

Vanaf 2010 zijn stappen gezet om de samenwerking met de visserijbeheerders te versterken. Het Pilot Visplan Rotte heeft duidelijkheid opgeleverd over hoe een visplan eruit kan komen te zien en op welke wijze het visserijbeheer wordt afgestemd op de waterkwaliteitsdoelstellingen. De Visstandbeheercommissie Schieland en de Krimpenerwaard (VBCSK, opgericht 1 februari 2011) vormt een basis voor de samenwerking tussen HHSK en de visserijsector op het gebied van visstandbeheer en visserijbeheer.

1.3 Doelstelling Beleidsuitwerking VIS

De Beleidsuitwerking VIS geeft het te voeren beleid op het gebied van vis, visstandbeheer en visserij weer. Het bevat de beleidsinvulling die nodig is om aan de wet- en regelgeving (waaronder de KRW en de Europese Aalverordening) te kunnen voldoen.

Belangrijk doel van dit beleid is een betere communicatie, afstemming, samenwerking en informatie-uitwisseling te krijgen tussen de visserijbeheerders en de water- en visstandbeheerders. De beleidsuitgangspunten gelden voor alle wateren binnen het beheersgebied van HHSK. Dit beleid is een beleidsuitwerking van het Waterbeheerprogramma en is input voor door de visrechthebbenden op te stellen visplannen.

Samenvattend is strategie en beleid nodig om:

1. ecologische waterkwaliteitsdoelen (o.a. conform de KRW-deelmaatlat vissen) te realiseren;
2. verantwoord medegebruik van de aanwezige visstand door de visserij mogelijk te maken; en
3. samenwerking, participatie en communicatie met belanghebbenden over de visstand te realiseren.

1.4 Doelgroep en status

Deze Beleidsuitwerking VIS is primair bedoeld als uitwerking van het visbeleid voor HHSK zelf. Een groot deel van dit beleid is al de dagelijkse praktijk en vastgelegd in voorgaand beleid (Waterbeheersplannen en KRW-plan 2022-2027). Het aanvullende beleid zoals in de beleidsuitwerking is opgenomen staat beschreven in beleidspunten in de hoofdstukken 4, 5 en 6. De daaraan voorafgaande hoofdstukken geven beleidskaders. Daarnaast geeft de beleidsuitwerking een kader aan de visserijsector. Het visbeleid van HHSK is ook bedoeld als aanbeveling voor andere watereigenaren zoals gemeenten en terreinbeherende organisaties en particulieren in het gebied.

De Beleidsuitwerking VIS zal na een inspraakprocedure vastgesteld worden door het dagelijks bestuur (D&H) van het hoogheemraadschap in juni 2022. De beleidsuitwerking VIS wordt besproken met stakeholders en visrechthebbers (o.a. vertegenwoordigd in de VBCSK).

Voor het uitvoeren van het beleid zal het uitvoeringsplan voor de interne organisatie van het hoogheemraadschap worden geactualiseerd. Deze beleidsuitwerking stellen we bij als daartoe aanleiding is.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de belangrijkste beleidskaders en de uitgangspunten voor het beleid. De rollen en verantwoordelijkheden van verschillende partijen voor visstand- en visserijbeheer worden toegelicht. In hoofdstuk 3 t/m 6 wordt het beleid in de volgende thema's uitgewerkt:

- Gezonde visstand (hoofdstuk 3)
- Samenwerken en afstemming (hoofdstuk 4)
- Inrichting, onderhoud en vismigratie (hoofdstuk 5)
- Visserijbeheer en visrechten (hoofdstuk 6)

Per thema wordt beschreven welk beleid en welke wet- en regelgeving van toepassing zijn. Daarnaast wordt per thema een kort overzicht gegeven van visgerelateerde standpunten die worden ingenomen door HHSK en hoe met vis wordt omgegaan in de dagelijkse praktijk. Vervolgens wordt de strategie van HHSK per thema gegeven en worden ten slotte de beleidspunten benoemd. Dit zijn de genummerde beleidspunten per hoofdstuk. Nadere informatie over een aantal onderwerpen, waaronder begrippen en definities, wet- en regelgeving en kaderstellend beleid, zijn in bijlagen opgenomen.

Snoek, foto: Willem Kolvoort

2 Beleidskader en uitgangspunten

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de rolverdeling tussen de waterbeheerder en de visserijbeheerders beschreven. Deze rolverdeling is gebaseerd op het Waterbeheerprogramma (2022-2027), de Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer (2006), het binnenvisserijbeleid van de minister van LNV en relevante wet- en regelgeving, waaronder de Visserijwet en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

Daarnaast worden het hoofddoel en de uitgangspunten van het visbeleid gegeven.

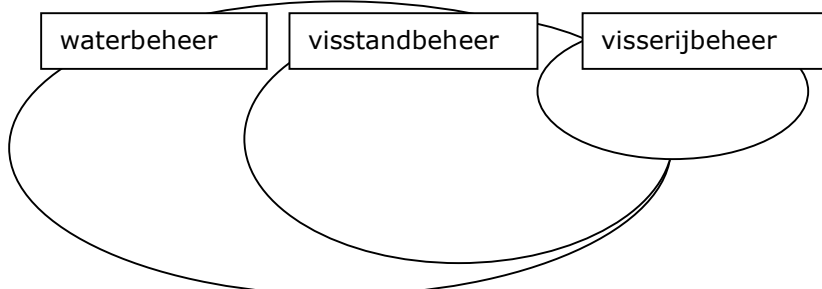
2.2 Definities

De definities en termen in deze paragraaf sluiten aan bij de Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer (Unie van waterschappen, Sportvisserij Nederland, Combinatie van beroepsvissers, 2006). Visstandbeheer is onderdeel van het waterbeheer. Het visstandbeheer omvat alle maatregelen die de leefomgeving van vis positief beïnvloeden en alle maatregelen gericht op het bereiken van een bepaalde visstand waardoor het ecologisch functioneren wordt verbeterd. Visserijbeheer omvat de maatregelen voor het verbeteren van de mogelijkheden voor de beroepsmatige en recreatieve visserij. Visstandbeheer omvat meer dan visserijbeheer. Het gaat bij visserijbeheer om, zoals de Visserijwet omschrijft, het aan de visserijgerelateerde beheer van de visstand (binnen de grenzen van doelmatige bevissing en rekening houdend met natuur- en welzijnsbelangen). De kerngedachte achter deze wetgeving is dat de visrechtgebende zelf beheermaatregelen kan en mag uitvoeren om de visserij zo optimaal mogelijk op de eigen wensen af te stemmen. Voor de volledige omschrijving van de begrippen wordt verwezen naar bijlage 1.

Waterbeheer, visstandbeheer en visserijbeheer kunnen niet los van elkaar worden gezien. Ze vormen een soms complex (ook juridisch) stelsel van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, bevoegdheden met wederzijdse beïnvloeding. De Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer (zie paragraaf 2.3) geeft duidelijkheid met het volgende uitgangspunt:

De waterbeheerder is vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de visstand en het visstandbeheer, bevoegd kaders te stellen waar binnen de visserij de verantwoordelijkheid voor het visserijbeheer tot uitvoering brengt.

De visstand wordt beïnvloed door het waterbeheer, visstandbeheer en visserijbeheer. De wijze waarop deze begrippen met elkaar samenhangen is weergegeven in onderstaand diagram uit de Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer.

Uitleg relaties diagram

Waterbeheer, visstandbeheer

Waterbeheer is de zorg voor voldoende water van een goede kwaliteit in de watergangen binnen het beheergebied van het hoogheemraadschap. De zorg voor een duurzaam en gezond ecologisch watersysteem hoort bij de taak te zorgen voor een watersysteem van goede kwaliteit. Vissen vormen een onderdeel van de ecologische taakcomponent. Om het waterbeheer goed uit te voeren, onderhouden

we het systeem en richten het waar nodig anders in. Met het uitvoeren van taken op het gebied van inrichting, beheer en onderhoud geeft het hoogheemraadschap invulling aan het waterbeheer.

Visstandbeheer is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem.

De maatregelen zijn onder andere gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen. De kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden de visstand wat betreft soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Daarnaast kan de samenstelling en de hoeveelheid vis de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van een watersysteem beïnvloeden. Visserijbeheermaatregelen, zoals het onttrekken of uitzetten van vissen met als doel het verbeteren van het ecologische functioneren, maken deel uit van het visstandbeheer. Vanwege de relatie met het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer is het visstandbeheer onderdeel van het waterbeheer.

Visserijbeheer

De eigenaar van een water is visrechthebbende. Dit visrecht maakt de eigenaar bevoegd en verantwoordelijk voor het visserijbeheer. De eigenaar van water kan besluiten om het visrecht, meestal tegen betaling, aan een ander te verhuren (Akte verhuur visrecht). Ook kan de eigenaar het visrecht onder zich houden en de uitoefening van het visserijkundig gebruik regelen door het uitgeven van toestemmingsdocumenten of een machtiging om te mogen vissen. Bij de uitgifte van schriftelijke toestemmingen of een machtiging blijft de eigenaar visrechthebbende en bevoegd visserijbeheerder. Bij verhuur van visrechten zijn de sport- en beroepsvissers die het visrecht huren bevoegd en verantwoordelijk voor het visserijbeheer.

Op basis van de Visserijwet zijn er 4 maatregelen die de visrechthebbende zelf kan uitvoeren:

1. onderzoek naar de visstand
2. vis uitzetten
3. vis onttrekken
4. het stellen van nadere regels (door middel van schriftelijke toestemmingen) t.a.v. bevissing

De kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden de visstand wat betreft soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Daarnaast kan de samenstelling en de hoeveelheid vis de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van een watersysteem beïnvloeden. Het gevoerde visserijbeheer heeft invloed op de visstand en op het watersysteem.

2.3 Adviesnota waterbeheer-visstandbeheer als basis voor beleid

De Unie van waterschappen en de landelijke organisaties van sport- en beroepsvisserij hebben de Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer (zie bijlage 2) opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Deze nota is uitgangspunt voor het visbeleid van HHSK. De aanleiding voor de adviesnota was de inwerkingtreding van de KRW. Door de KRW is de relatie tussen de waterbeheerders en (de sport- en beroepsvisserij als) visrechthebbenden veranderd. In de adviesnota wordt gesteld dat, gelet op de verantwoordelijkheden die de waterbeheerder heeft voor de visstand, het aanbeveling verdient om de waterbeheerder een bevoegdheid te geven voor alle wateren (los van eigendom) zodat hij daarmee invloed kan uitoefenen op de visstand. HHSK heeft hiervoor de volgende 2 instrumenten toegepast:

- Een bepaling in de Keur/Waterschapsverordening die het verplicht stelt visplannen op te stellen indien vis wordt uitgezet of onttrokken (publiekrecht).
- Aangepaste huurovereenkomsten of machtigingen zodat de KRW-doelen en maatregelen worden geborgd (privaatrecht).

2.4 Rolverdeling visstandbeheer- en visserijbeheer

Het hoogheemraadschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor de zorg voor voldoende water van voldoende kwaliteit. De zorg voor een goede ecologische waterkwaliteit hoort hierbij. De KRW legt het hoogheemraadschap en andere overheden een resultaatsverplichting op met betrekking tot het uitvoeren van maatregelen voor de waterkwaliteit.

Vissen vormen een onderdeel van de ecologische taakcomponent. Het waterbeheer beïnvloedt op verschillende manieren het leefmilieu van vissen en daarmee de samenstelling van de visstand (soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw). Omgekeerd kan de visstand

invloed hebben op de waterkwaliteit. De KRW (zie bijlage 2) verplicht het waterschap ecologische doelstellingen (Goed Ecologisch Potentieel) voor waterlichamen en de overige wateren te formuleren (waarvan de visstand via deelmaatlaten onderdeel uitmaakt) en maatregelen uit te voeren om deze doelen te realiseren. Om inzicht te krijgen in de visstand bemonstert en beoordeelt het waterschap de visstand. Deze taken leggen een (bestuursrechtelijke) verantwoordelijkheid voor het visstandbeheer bij het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor de leefomgeving van de vis en verantwoordelijk voor het visstandbeheer in het bredere kader van het waterkwaliteitsbeheer. Visstandbeheer door HHSK heeft als doel het realiseren van visstanden die behoren bij de nagestreefde ecologische- en waterkwaliteit van watersystemen en voor zover dit bijdraagt aan een realistische en haalbare verbetering van de waterkwaliteit.

De visserij benut economisch (beroepsvisserij) en recreatief (sportvisserij) de visstand en kan deze daardoor beïnvloeden. Sportvisserijorganisaties en beroepsvissers zijn, indien zij huurder zijn van het visrecht, volgens de Visserijwet, bevoegd het aan de visserij gerelateerde beheer van de visstand (waaronder het wegvangen en uitzetten van vis) uit te voeren. Met dit visserijbeheer beïnvloeden de visrechthebbers de visstand, hier ligt een relatie met de verantwoordelijkheid van het hoogheemraadschap.

2.5 Doel en uitgangspunten van het visbeleid

Hoofddoel van het voorliggende visbeleid is het, via een op elkaar afgestemd visstandbeheer en visserijbeheer, bereiken van een natuurlijke, gezonde en gevarieerde visstand, die past bij de nagestreefde ecologische waterkwaliteitsdoelen en functies. Deze visstand moet zichzelf duurzaam in stand kunnen houden.

De basis voor het visbeleid van HHSK wordt gevormd door de volgende uitgangspunten:

- Europese en nationale wet- en regelgeving (waaronder de Europese Kaderrichtlijn Water), het provinciaal waterbeleid en het Waterbeheerprogramma van HHSK.
- De verantwoordelijkheid voor de visstand ligt bij de waterbeheerder. Daarom is deze de visstandbeheerder. Het visstandbeheer heeft als doel het realiseren van visstanden die passen bij de doelstellingen voor de (ecologische) waterkwaliteit van watersystemen. Daarnaast is de visstand één van de parameters voor monitoring en beoordeling van de waterkwaliteit (maatlaten KRW).
- Visstandbeheer, visserijbeheer en waterbeheer hangen met elkaar samen en worden daarom op elkaar afgestemd. Dit gebeurt in de visstandbeheercommissie. De wijze van afstemming en samenwerking en de doelstellingen van de Visstandbeheercommissie Schie-land en de Krimpenerwaard zijn vastgelegd in het door deelnemende partijen ondertekende convenant dat in bijlage 3 is opgenomen.
- HHSK biedt ruimte aan een passend visserijbeheer door duurzame sport- en beroepsvisserij, indien en voor zover dit past binnen het visstandbeheer en de waterkwaliteitsdoelstellingen ten goede komt.

Vistrap Kralinse Plas, foto: Willem Kolvoort

3 Gezonde visstand

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het kaderstellend beleid voor het thema “gezonde visstand” beschreven: welke doelen worden nagestreefd, hoe worden knelpunten en mogelijke oplossingen bepaald, wat wordt er aan de knelpunten gedaan, hoe worden de ontwikkelingen gevolgd en hoe dragen visplannen bij aan behoud van de waterkwaliteit. Dit beleid volgt uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), het provinciaal waterbeleid en het waterbeheerprogramma van HHSK. Daarnaast zijn voor het herstel en behoud van de aalstand de Europese verordening aal en het Nederlands beheerplan Aal van belang.

3.2 Doelen

De doelen voor de visstand zijn onderdeel van de ecologische doelen voor het watersysteem. De keuze van de ecologische doelen volgt uit de uitwerking van de Kaderrichtlijn Water en worden vastgelegd door de Provincie. De KRW heeft als doel dat alle wateren een goede chemische en ecologische toestand hebben. De KRW verlangt van alle overheden dat ze:

- zo veel mogelijk hun best doen om het water niet te laten verslechteren (stand-still- of beschermingsverplichting);
- alle zinvolle maatregelen nemen om de waterkwaliteit te verbeteren (verbeteringsverplichting). Met zinvol wordt bedoeld: effectief vanuit het oogpunt van waterkwaliteit.

De aanpak wordt elke 6 jaar in een stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) vastgelegd. Het beleid voor de periode 2022-2027 staat in SGBP3. Om te veel administratie te voorkomen, beperken de SGBP's zich tot de KRW-waterlichamen. Dit zijn de grootste wateren. Het beheergebied van HHSK kent 26 KRW-waterlichamen. Voor deze waterlichamen gelden generieke chemische normen (Goede Chemische Toestand (GCT)) en waterlichaam-specifieke ecologische normen (Goed Ecologisch Potentieel (GEP)) als ecologische doelstelling.

De maatregelen om de ecologische KRW-doelen voor KRW-waterlichamen hebben een resultaatverplichting: overheden nemen alle zinvolle maatregelen die bij hun taken horen en zorgen dat die worden uitgevoerd. Voor de overige wateren geldt dat deze dienen te voldoen aan de generieke chemische normen (Besluit kwaliteitseisen en monitoring water), waarbij de Provincie ook ecologische doelen vaststelt.

Als waterschap adviseren wij de provincie zowel over de regionale waterkwaliteitsdoelen voor de KRW-wateren als ook over de regionale waterkwaliteitsdoelen voor de rest van het watersysteem van HHSK. De regionale waterkwaliteitsdoelen voor de overige wateren hebben de status van inspanningsverplichting, zowel voor HHSK als voor de provincie. Voor andere overheden gelden ze als beleidskader. Voor derden zoals de visserijsector geldt dat hun activiteiten niet mogen leiden tot een achteruitgang of belemmering vormen voor geplande verbeteringen.

Ecologische kwaliteit

HHSK heeft zowel voor de KRW-waterlichamen als voor het zogenaamde ‘overig water’ ecologische doelen (GEP's) afgeleid conform landelijke en provinciale richtlijnen. Dat wil zeggen dat de doelen zo zijn gekozen dat ze passend zijn bij de aard van het gebied en haalbaar gegeven randvoorwaarden van de gebruiksfuncties. Door vergelijking met de gemeten, huidige toestand met de ecologische doelen, kan de opgave in beeld worden gebracht. Op onze website is recente informatie te vinden over het KRW-plan en doelen overig water en de mate van doelbereik: [Ecologische doelen voor alle wateren in beeld \(schielandendekrimpenerwaard.nl\)](https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl)

In de Visstand Beheer Commissie Schieland en de Krimpenerwaard (VBCSK) wordt besproken op welke wijze HHSK met de waterkwaliteitsdoelen (waaronder doelen voor de visstand) omgaat en welke maatregelen HHSK neemt om deze doelen te gaan bereiken.

3.3 Knelpunten en mogelijke oplossingen

HHSK onderzoekt regelmatig het ecologisch functioneren en brengt dit in beeld via ecologische watersysteemanalyses. In aansluiting op landelijke ontwikkelingen wordt tegenwoordig de methode van de Ecologische Sleutelfactoren gebruikt. (STOWA, 2014, zie: [http://www.stowa.nl/bibliotheek/publicaties/Ecologische Sleutelfactoren Begrip van het watersysteem als basis voor beslissingen](http://www.stowa.nl/bibliotheek/publicaties/Ecologische_Sleutelfactoren_Begrip_van_het_watersysteem_als_basis_voor_beslissingen)). Deze methode reduceert en structureert de complexiteit van een watersysteemanalyse rond een aantal sleutelfactoren. Met behulp van ecologische sleutelfactoren kan inzichtelijk worden gemaakt wat de huidige ecologische staat van een watersysteem is. De sleutelfactoren geven aan waar belangrijke 'stuurknoppen' zitten voor het bereiken van de ecologische doelen van een watersysteem.

Visstandgegevens maar ook vegetatiegegevens spelen bij de beoordelingen van het ecologische functioneren een belangrijke rol. Bij het verbeelden van de doelen worden soms visgemeenschappen als communicatiemiddel gebruikt. Voorbeelden zijn brasemsnoekbaars/karper in troebel plantenarm water en ruisvoorn-snoek/zeelt kroeskarper in helder plantenrijk water. Met de systeemanalyses en de bepaling van ecologische doelen worden in gebiedsgerichte plannen effectieve en haalbare maatregelpakketten opgesteld.

Zevenhuizerplas, foto: Willem Kolvoort

3.4 Maatregelen

In de KRW-plannen voor 2022-2027 heeft HHSK de maatregelen gespecificeerd die de komende jaren zullen worden genomen in en nabij de KRW-waterlichamen. De aanvullende aanpak voor het overig water is vastgelegd in het waterbeheerprogramma 2022-2027. Het zorgen voor een gezonde visstand (die voor de KRW-waterlichamen en het overig water voldoet aan het GEP) is onderdeel van het waterkwaliteitsbeheer van HHSK.

De maatregelen die nodig zijn voor het halen van de (technisch aangepaste) doelen voor SGBP3 zijn vergelijkbaar met de KRW-maatregelen die tot nu zijn genomen, namelijk: aanpak van emissies; waaronder vermindering van emissies vanuit de landbouw (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer); meer ecologische inrichting; vismigratiemaatregelen; ecologisch beheer van het watersysteem; en bijdragen aan beheersing van populaties Amerikaanse Rivierkreeft door onderzoek en monitoring uit te voeren. Maatregelen die genomen worden voor het bereiken van een goed ecologisch potentieel dragen tevens bij aan een gezonde visstand. Het nemen van deze maatregelen is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle overheden en vraagt ook inspanning van maatschappelijke partijen. De realisatiestrategie van HHSK staat in de KRW-plan, het waterbeheerprogramma en in de adviesnota 'Waterkwaliteitsdoelen Overig Water'.

In integrale gebiedsgerichte projecten werkt HHSK met gebiedspartners aan een verbetering van het (ecologisch) functioneren en werken we (indirect) ook aan een gezonde visstand. Voorbeelden van specifieke maatregelen voor de visstand zijn onder meer de integrale maatregel plannen voor de plassen (Bergse plassen, Kralingse Plas, Bleiswijkse Zoom), visstandbeheermaatregelen zoals vergroten van de vegetatiebedekking (waardoor beter paai-, en opgroeigebieden ontstaan) en vismigratie maatregelen. Een ander voorbeeld waarin rekening wordt gehouden met de visstand is het onderhoudsbeleid.

HHSK wil voor zover dit binnen de taken en bevoegdheden van het hoogheemraadschap valt bijdragen aan het herstel van de aal. We leveren een bijdrage aan herstel van de aalstand doordat gewerkt wordt aan duurzame vismigratiemaatregelen (zie hiervoor hoofdstuk 5). HHSK zal de aanbevelingen, maatregelen of richtlijnen die op landelijk of regionaal niveau worden voorgesteld beoordelen en waar mogelijk opvolgen.

3.5 Toestand en ontwikkeling

Voor het in beeld brengen van de waterkwaliteitstoestand en –ontwikkeling heeft HHSK een uitgebreid meetnet van fysisch-chemische en ecologische metingen (waaronder de visstand en sinds 2020 ook kreeften maar vooral de vegetatie). Zie ook bijlage 2 over Monitoring Visstand.

HHSK maakt jaarlijks een beknopte rapportage van de belangrijkste waterkwaliteitsontwikkelingen. Deze is in te zien via de website:

(<https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/actueel/actuele-metingen-waterstanden-en-waterkwaliteit/>).

De resultaten van de visstandbemonsteringen en beoordelingen op vismaatlaten, worden op verzoek ter beschikking gesteld aan de VBCSK en aan direct belanghebbenden (visrechthebbers).

Actief Biologisch Beheer Kralingse Plas

Vismonitoring

Beleid

1. *HHSK streeft naar een gezonde visstand die onderdeel is van de waterkwaliteitsdoelen. De maatregelen die zij daarvoor neemt zijn benoemd in het KRW-plan en het waterbeheerprogramma.*
2. *HHSK toetst de waterkwaliteitstoestand aan de ecologische en fysisch-, chemische waterkwaliteitsdoelstellingen zoals deze zijn vastgelegd in het provinciaal, landelijke en Europese beleid.*

3.6 Visplannen

Ter bescherming van de chemische en ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen zijn visplannen nodig indien vis wordt uitgezet of wordt onttrokken.

Waterschapsverordening

In de Waterschapsverordening (vooralsnog geldt de Keur zie bijlage 2) (en daaraan gekoppelde beleidsregels) zijn regels opgenomen voor activiteiten in en om het water. De Waterschapsverordening geldt voor het gehele beheersgebied van HHSK. In paragraaf 7.2 van de Waterschapsverordening is opgenomen dat het verboden is te vissen, anders dan met een hengel, zonder omgevingsvergunning. Voor het verkrijgen van een vergunning om vis uit te zetten of te onttrekken in oppervlaktewaterlichamen is een visplan nodig. De regels uit de Waterschapsverordening over "visactiviteiten" zijn gericht op bescherming van de chemische en ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen en het vervullen van

maatschappelijke functies door oppervlaktewaterlichamen, in het bijzonder vissen (als activiteit). Deze regels gelden voor alle oppervlaktewateren, dus ook voor de oppervlaktewateren waarvan het hoogheemraadschap geen eigenaar is. Het vissen in de kernzone van een oppervlaktewaterlichaam dat is aangewezen als vismigratieroute binnen een afstand van 200 meter tot een sluis, gemaal, inlaat, stuw of vistrap is altijd verboden.

Inhoud visplannen

Visplannen zijn visserijtechnische uitwerkingen van het voorgenomen visserijbeheer. In visplannen die opgesteld worden door visrechthebbenden (en eventueel houders van schriftelijke toestemmingen voor gebruik beroepsvistuigen) wordt minimaal het uitzetten en onttrekken van vis in het desbetreffende gebied omschreven. Afstemming op de doelstellingen en (beheer)maatregelen van het hoogheemraadschap en onderbouwing vormen een onderdeel van het visplan.

In de bijlage 4 "Informatie voor Visplannen" bij deze beleidsuitwerking hebben wij aangegeven welke informatie in visplannen minimaal nodig is zodat HHSK kan beoordelen of het plan voldoet en in lijn is met de waterkwaliteitsdoelstellingen. Ook staan in bijlage 4 de toetsingscriteria voor de visuitzettingen en onttrekkingen en randvoorwaarden. Deze informatie vervangt de beleidsregel Toetsingskader Visplannen 2012.

De aal,- en/of schaaldierenvisserij maakt vooralsnog geen (verplicht) onderdeel uit van visplannen. Voor de regulering van het aalbeheer zijn de bepalingen in het Nationaal Aalbeheerplan leidend.

Visplannen zijn conform de Waterschapsverordening onderdeel van een aanvraag om een omgevingsvergunning te krijgen om vis uit te zetten of te onttrekken. Het hoogheemraadschap toetst of het visplan met het beoogde visserijbeheer in lijn is met de waterkwaliteitsdoelstellingen (GEP voor waterlichamen en overig water) en visstandbeheer conform de ambities, doelstellingen en uitgangspunten in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en de onderliggende notities.

HHSK zoekt bij de beoordeling van visuitzettingen en visonttrekkingen indien mogelijk aansluiting bij landelijke richtlijnen.

Beleid

- 2. Voor de bescherming van de waterkwaliteit en ecologie, is voor vissen (=uitzetten en onttrekken) als activiteit en anders dan met een hengel, voor alle betreffende wateren in het beheergebied van HHSK het opstellen en het uitvoeren van een visplan via bepalingen in de Waterverordening (vooralsnog geldt de Keur, zie ook bijlage 2) verplicht gesteld.*
- 3. Visplannen dienen aan te sluiten op ecologische waterkwaliteitsdoelen en toegekende functies en het beschreven visserijbeheer dient voldoende toetsbaar te zijn omschreven.*
- 4. Visuitzettingen en onttrekkingen zijn alleen toegestaan indien er geen negatieve effecten zijn (geen achteruitgang optreedt) voor het betreffende watersysteem en er geen negatieve effecten zijn op het bereiken van de KRW-doelen (GEP). Exotische soorten worden niet uitgezet. Dit wordt geregeld in visplannen en getoetst conform de beoordelingsregel in de Waterschapsverordening/bijlage 4.*

4 Samenwerken en afstemming

4.1 Inleiding

Op de thema's samenwerking en afstemming zijn de Visserijwet, het Beleidsbesluit binnenvisserij en de Adviesnota beleid waterbeheer – visstandbeheer van toepassing.

4.2 VBC Schieland en de Krimpenerwaard

Op 1 februari 2011 is de Visstandbeheer Commissie Schieland en de Krimpenerwaard (VBCSK) van start gegaan. Hiertoe is een convenant opgesteld dat door de visserijpartners en HHSK is ondertekend. In dit convenant is de wijze van samenwerking en overleg geregeld (zie bijlage 3).

De VBCSK bestaat in principe uit vertegenwoordigers van alle visrechtenhouders en enkele houders van schriftelijke toestemmingen. In de VBCSK zijn ook gemeenten en terreinbeheerders (GZH, Recreatieschap Rotteboezem) en natuurbeheerders (ZNL) uitgenodigd om tot een afgestemd visstandbeheer en visserijbeheer te komen. HHSK is (ambtelijk) vertegenwoordigd in de VBCSK (zie schema bijlage 3).

Paaigebied snoek Bergse Plassen

De Gemeente Rotterdam ligt in beheersgebieden van verschillende waterschappen. Het visstandbeheer binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam volgt de kaders zoals vastgelegd in Herijkingsplan Waterplan 2 en het Rotterdams Weerwoord.

4.2.1 VBCSK als overlegplatform

Het hoogheemraadschap wil belanghebbenden en maatschappelijke organisaties bij de beleidsvorming en –uitvoering betrekken. Het hoogheemraadschap neemt als water- en visstandbeheerder actief deel aan de VBC Schieland en de Krimpenerwaard. HHSK volgt hierin het rijksbeleid (Beleidsbesluit Binnenvisserij en de Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer).

De VBCSK heeft als doel(stelling): het overleggen, afstemmen, informeren, coördineren en adviseren op de werkgebieden van het visstandbeheer en visserijbeheer (zie ook bijlage 3).

HHSK werkt samen met de deelnemers die het convenant hebben ondertekend aan het realiseren van de doelstellingen uit het convenant voor de VBCSK.

HHSK wil de VBCSK daarnaast gebruiken voor informatie-uitwisseling en waar mogelijk inbreng in visgerelateerde onderwerpen. Vanuit de VBCSK kan bijvoorbeeld inbreng worden geleverd in het KRW-proces, het waterbeheerprogramma, integrale gebiedsgerichte (visstandbeheer)plannen, relevante RO-ontwikkelingen, monitoring en onderhoud.

HHSK zal de deelnemers aan de VBCSK informeren over voorgenomen visstandonderzoek. Ook kunnen in de VBCSK ondermeer afspraken worden gemaakt over vangstregistratie en aanleveren van gegevens aan het hoogheemraadschap en vice versa.

Beleid

5. Het hoogheemraadschap neemt als water- en visstandbeheerder actief deel aan de VBC Schieland en de Krimpenerwaard.

4.2.2 VBCSK en visplannen

De visrechtrechthebbenden werken, bij voorkeur in VBC-verband, samen aan het vormgeven en uitvoeren van een planmatig en duurzaam visserijbeheer uitgewerkt in visplannen (zie ook bijlage 3 Convenant VBCSK, onder doelstelling 2.2).

Voor het opstellen van visplannen, al dan niet in VBC-verband, stelt het hoogheemraadschap gegevens ter beschikking en geeft het de kaders aan voor de afstemming van het visserijbeheer op de waterkwaliteitsdoelstellingen en het visstandbeheer (zie ook hoofdstuk 3). HHSK wil graag actief meedenken door vooroverleg te voeren bij wensen voor visuitzettingen zodat ook over oplossingen, zoals compenserende maatregelen, kan worden nagedacht met als doel dat uitzettingen geen negatief effect hebben op de waterkwaliteit.

Het eindconcept van de visplannen wordt ter toetsing en vergunningverlening voorgelegd aan HHSK waarbij zal worden beoordeeld of het voorgestelde visserijbeheer in lijn is met het waterschapsbeleid.

4.3 Versterken communicatie

HHSK benut communicatie als een instrument om de omgeving bewust te maken van het belang van een gezonde visstand. Zowel in de communicatie over (natuur- en) waterbeheer en over de beleving van water speelt vis een rol. Voorbeelden hiervan zijn: uitleg over vissentrek gekoppeld aan communicatie over nieuwe inlaten in de Krimpenerwaard en specifiek op vis (snoek) gerichte projecten, zoals de paaiplaatsen bij de Kralingse Plas, Bergse Achterplas en de noordoever van de Zevenhuizerplas.

In de communicatie over maatregelen betrekken we bewoners en belanghebbenden, waaronder visserijorganisaties.

Gemeenten en terreinbeheerders hebben veel water in eigendom en zijn daarmee visrechthebbers of hebben visrechten verhuurd of gemachtigd voor visserijgebruik. HHSK draagt het visbeleid en het bestaan van de VBCSK actief uit. HHSK verzoekt andere watereigenaren bij de uitgifte van visrechten of bij machtiging van het visserijgebruik, rekening te houden met dit beleid (zie ook hoofdstuk 6).

4.4 Vergroten waterbeleving en medegebruik

HHSK werkt in samenwerking met derden in gebiedsgerichte projecten mee aan de vergroting van landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie, (recreatief) medegebruik en de belevingswaarde voor zover deze gerelateerd zijn aan de taken van HHSK. Met ons werk (beheer watersysteem, beheer wegen en keringen, vaarweg- en nautisch beheer) dragen we bij aan een aantrekkelijke leefomgeving voor (water)recreatie (zoals wandelen, fietsen, vogelen, vissen en varen).

Door het verbeteren van het ecologisch functioneren, levert HHSK indirect een bijdrage aan de belevingswaarde en het recreatieve medegebruik en de beroepsvisserij. Het hoogheemraadschap streeft naar multifunctioneel gebruik van het oppervlaktewater en de waterkeringen en ondersteunt waar mogelijk het recreatief medegebruik, maar niet alles is overal mogelijk of toelaatbaar. In VBC-verband kunnen knelpunten vanuit het medegebruik worden besproken. De bereikbaarheid en bevisbaarheid voor visserij (sport- en beroep) kunnen in VBC-verband worden besproken.

Vistrap Kralingse Plas

Beleid

6. HHSK staat open voor medegebruik van wateren en oevers.

5 Inrichting, onderhoud en vismigratie

5.1 Inleiding

Op de thema's inrichting, onderhoud en vismigratie zijn de volgende stukken van toepassing:

- de Kaderrichtlijn Water;
- de Benelux-beschikking vrije vismigratie;
- de Europese verordening aal en het Nederlands beheerplan aal;
- de Decemhernota 2006;
- het waterbeleid van de provincie;
- het Waterbeheerprogramma HHSK;
- de legger;
- de keur/waterschapsverordening;
- de Beleidsregels behorend bij de Keur/Waterschapsverordening;
- de Wet natuurbescherming en de daarbij behorende gedragscode voor de waterschappen.

HHSK heeft de zorg voor een gezond ecologisch watersysteem en daarmee de leefomgeving van vissen. Door het uitvoeren van verschillende inrichtingsmaatregelen draagt HHSK bij aan een goede leefomgeving van vis. Door het onderhoud uit te voeren volgens een gedragscode en het ecologisch maaibeleid, de "Ecokleurenkoers", wordt het watersysteem en daarmee de leefomgeving van vis zo goed mogelijk onderhouden. Daarnaast voert HHSK specifieke maatregelen voor vis uit, bijvoorbeeld maatregelen voor vismigratie.

Bij het uitvoeren van inrichtings- en beheermaatregelen die van invloed zijn op het visserijgebruik, zal HHSK de visserijsector via de VBCSK informeren en betrekken en waar mogelijk rekening houden met de belangen van de visserijsector.

5.2 Inrichting watersystemen

Maatregelen voor een gezonde visstand maken deel uit van het water(kwaliteits-)beheer en beleid. Inrichtings- en beheermaatregelen volgen uit het WBP en zijn opgenomen in het KRW-plan en diverse gebiedsgerichte plannen. Deze (visstandbeheer-) maatregelen betreffen bijvoorbeeld de aanleg van natuurvriendelijke oevers, het instellen van een flexibel peilbeheer, het aanleggen van overwinteringsplaatsen, en het aanleggen van paai- opgroeigebieden voor snoek.

Doordat HHSK bij het opstellen van (her-) inrichtingsplannen, plantoetsing en peilbesluiten rekening houdt met verbetering van de algehele ecologische waterkwaliteit wordt tegelijkertijd ook rekening gehouden met de ecologie van de vissen. Hieronder wordt een en ander nader toegelicht.

Natuurvriendelijke oevers

Uit ecologische watersysteemanalyses (methode ecologische sleutelfactoren) is gebleken dat de hydromorfologie en inrichting belangrijke voorwaarden zijn voor een goede ecologische waterkwaliteit. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers ontstaan meer mogelijkheden voor de groei van oever- en waterplanten. Het areaal natuurvriendelijke oevers heeft ook invloed op het type visstand dat kan voorkomen. Oevers dienen als paai- en schuilplaats en er is een variëteit aan voedsel te vinden (o.a. macrofauna en zoöplankton). Door bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers te kiezen voor variatie in het oever- en diepte profiel, ontstaat een grote afwisseling in groeiplaatsen voor verschillende waterplanten. Dit is van belang voor een gezonde visstand.

Peilbeheer

Bij het opstellen van peilbesluiten houdt HHSK onder meer rekening met de eisen voor een gezonde visstand. Maatregelen of eisen die HHSK in het kader van peilbesluiten stelt voor robuuste watersystemen dragen ook bij aan een gezonde visstand. Denk hierbij aan het

teengaan of opheffen van versnippering van peilgebieden en het mogelijk instellen van flexibel peilbeheer. Vissen zijn gebaat bij zo groot mogelijke peilgebieden, omdat de kans dat voor de vissoorten belangrijke biotopen dan aanwezig zijn, het grootst is.

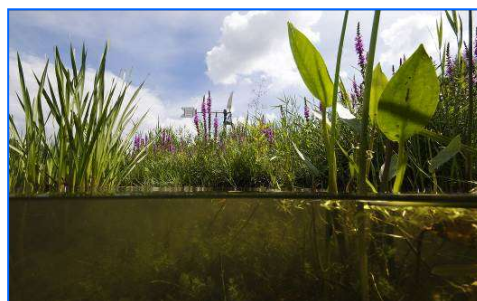
Op vissen gerichte maatregelen

Maatregelen ter verbetering van de visstand maken integraal onderdeel uit van gebiedsgerichte plannen die HHSK samen met gebiedspartners oppakt. Voorbeelden zijn:

- Het vispasseerbaar maken van kunstwerken (zie paragraaf 5.4.)
- Het aanleggen van paai-, opgroei- en overwinteringsgebieden
- het – binnen randvoorwaarden - reduceren van een voor de waterkwaliteit nadelige visstand.
- Het mogelijk maken van in het water geplaatste of drijvende voorzieningen als schuilgelegenheid voor vissen

Paai- en opgroeigebieden

In plassen waar te weinig paai- en opgroeigebied voor snoek aanwezig is, werkt HHSK samen met gemeenten en recreatieschappen aan het (waar mogelijk) uitbreiden hiervan.

Paai- en opgroeigebied Bergse Achterplas

Het aanleggen van diepe plekken (overwinteringsplaatsen)

Bij (her)inrichtingsplannen denken we ook aan specifieke viseisen. Voor het afleiden van de gewenste waterdiepten en oevertaluds wordt rekening gehouden met de eisen voor een goede ecologische en fysisch-chemische waterkwaliteit. Aandachtspunt is het toetsen of er voldoende diep water voor de overwintering van vis aanwezig is. Doordat HHSK voor de waterdiepte in primair water streeft naar ca. 1 meter waterdiepte, is visoverwintering in normale winters gegarandeerd. Voor overleving van vis in strenge winters is een waterdiepte van 1,5 meter nodig. Bij (her)inrichtingsplannen adviseert HHSK per watersysteem visoverwinteringsplekken aan te leggen die, afhankelijk van de stabiliteit van de waterbodem, ca. 1,5 meter waterdiepte hebben.

Reduceren nadelige visstand

In ecologische herstel projecten zoals de Bleiswijkse Zoom worden maatregelen voor de visstand integraal meegenomen. De visstand wordt onderzocht (biomassa en soortensamenstelling) en indien nodig aangepast aan de heldere omstandigheden door visstandbeheer toe te passen. Visstand beheermaatregelen kunnen nodig zijn om de visstand te laten passen bij de veel lagere nutriënten belasting op het herstelde systeem en als gevolg daarvan de voedselarme waterbodem. Zie ook [Visstandbeheer Bleiswijkse Zoom - YouTube](#)

Visvoorzieningen

Takkenbossen, of andere schuilgelegenheden speciaal voor vissen kunnen onder voorwaarden en met een omgevingsvergunning worden aangebracht. Het effect en de consequenties voor het onderhoud en beheer watersysteem worden besproken met medewerkers van het waterschap.

5.3 Beheer en onderhoud

Onderhoud van het watersysteem is gericht op het bereiken van een bepaalde gewenste situatie die past bij de functie en de gestelde watersysteemdoelen. Een goed onderhouden watergang: kan voldoende water doorvoeren of bergen; draagt bij aan de goede ecologische toestand van het watersysteem; past binnen de omgeving en wordt door deze omgeving positief gewaardeerd of begrepen.

Bij het onderhoud (maaien en baggeren) werkt HHSK volgens de gedragscode Wet Natuurbescherming voor de Waterschappen. HHSK neemt vanuit deze gedragscode maatregelen voor het beschermen van aanwezige habitat en soorten. In het door HHSK opgestelde Werkprotocol bij de gedragscode zijn algemene en specifieke visbeschermende maatregelen beschreven. Daarmee geven we ook invulling aan de algemene zorgplicht van de Wet natuurbescherming. HHSK faseert bijvoorbeeld de werkzaamheden in ruimte en tijd. HHSK heeft in de werkprotocollen ook de voorbereidings-, uitvoerings- en nazorgmaatregelen vastgelegd.

Het dagelijks onderhoud (maaien, krozen, zwerfvuil en bladvissen) is gebaseerd op enerzijds het waterkwantiteitsbeheer en anderzijds het versterken van het ecologisch functioneren. Dit is vastgelegd in de 'Ecokleurenkoers'. In dit natuurvriendelijke maai- en schouwbeleid is de ruimte voor begroeiing vastgelegd. De intensiteit en frequentie van het onderhoud worden vervolgens bepaald door de feitelijke toestand. De Ecokleurenkoers leidt in zijn algemeenheid tot meer schuilgelegenheid en paaigebied voor vissen en is gunstig voor behoud van macrofauna en algehele verbetering van de ecologische waterkwaliteit. HHSK gaat door met dit natuurvriendelijk onderhoud dat ook een indirect positief effect heeft op vis.

5.4 Vismigratie

Nut en noodzaak vismigratie

De visstand wordt beïnvloed door tal van migratiebarrières in de vorm van kunstwerken. Het opheffen van migratiebarrières draagt bij aan een gezonde visstand die van invloed is op de ecologische waterkwaliteit. Naast de KRW maakt ook andere wet- en regelgeving het nodig om vismigratieknelpunten op te heffen (o.a. de Beneluxbeschikking vrije vismigratie 1996, de EU Aalverordening, Nederlands aalbeheerplan en de Decemhernota 2006). Daarnaast heeft HHSK een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor diervriendelijkheid.

Voor een gezonde visstand is het van belang dat de aanwezige vissoorten tijdens elk levensstadium en seizoen voldoende geschikte habitats kunnen bereiken. Daarnaast is het van belang dat er voldoende uitwisseling van genetisch materiaal kan plaatsvinden tussen populaties onderling. Een goede uitwisseling tussen populaties zorgt voor genetische diversiteit binnen de populaties waardoor de populaties een grotere resistentie hebben tegen ziektes en er minder afwijkingen voorkomen en is de kans op lokaal uitsterven van populaties kleiner.

Naast het herstellen van de stroomopwaartse migratie (vanuit de rivieren de polders in) is het belangrijk dat vissen na het voltooiën van hun voortplantings- of opgroefase weer stroomafwaarts (lees van de polder naar de rivier/zee) kunnen trekken voor het voltooiën van een volgende levensfase. Hierbij gaat het niet alleen om diadrome vissen (vissen die tussen zoet en zout migreren zoals aal en driedoornige stekelbaars), maar ook om zoetwatervissen die in de winter wegtrekken om te overwinteren in groot diep buitenwater. Migratiemogelijkheden zijn ook van belang om ongunstige omstandigheden te kunnen ontvluchten (bijvoorbeeld hoge of lage temperaturen, zuurstofproblemen of toxische stoffen).

Aanpak Vismigratie

HHSK werkt volgens het Waterbeheerprogramma en het KRW-plan aan de aanpak van prioritaire vismigratieknelpunten die zijn vastgesteld aan de hand van een objectief afwegingskader. Dit is het gebiedsgerichte spoor: aanpak prioritaire KRW vismigratiepunten. Daarnaast werken we aan vismigratie door kunstwerken vispasseerbaar te maken bij nieuwbouw en vervanging. Dit is het algemene spoor.

De prioritaire vismigratieknelpunten (KRW) en algemene vismigratieknelpunten en de vismigratieroutes staan op [de vismigratieroutekaart](#). Deze informatie wordt regelmatig geactualiseerd in de informatiesystemen van HHSK.

Prioriteit wordt gelegd bij de mogelijkheden voor herstel van vismigratie vanuit en naar aangrenzende buitenwatersystemen (Lek, Hollandsche IJssel, Nieuwe Maas). Daarnaast vergroten we het leefgebied van (trek)vissen door knelpunten tussen polders en de boezem of vliet aan te pakken. Deze polders fungeren als habitat dat in de boezem of vliet te weinig beschikbaar is. Op deze wijze ontstaat een veel groter leefgebied voor vissen. Het leefgebied van (trek)vissen wordt verder vergroot door prioritaire peilvakken in de polder onderling te verbinden door vispassages bij stuwen en andere peilscheidingen te maken en de versnippering van leefgebieden niet verder te laten toenemen.

Strategie vismigratie

HHSK streeft naar vrije vismigratie, dus onbelemmerde uitwisseling van vissen, tussen polderwateren en de boezemwateren (of stelsels van hoofdpolderwatergangen) naar aangrenzende buitenwatersystemen (Lek, Hollandsche, IJssel en Nieuwe Maas).

Om vrije vismigratie mogelijk te maken volgt HHSK de volgende strategie:

- *Nieuwe vismigratieknelpunten komen er in principe niet meer bij:* in gebiedsgerichte plannen/visies van derden wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er nieuwe vismigratieknelpunten bij komen.
- *Aanpak van prioritaire kunstwerken:* HHSK heeft een lijst van kunstwerken opgesteld die als prioritair zijn beoordeeld voor vismigratie. De kunstwerken met deze status hebben de hoogste prioriteit en worden aangepakt. HHSK neemt de aanpak van prioritaire vismigratieknelpunten op in de KRW-plannen en lost ze vervolgens op conform inspanningsverplichting.
- *Bij nieuwbouw, reconstructie of vervanging van kunstwerken wordt uitgegaan van vispasseerbaarheid en visveiligheid als functionele eis.* De ecologische randvoorwaarden ten aanzien van vis (ook eisen aan de visveiligheid) zijn onderdeel van programma's van eisen voor de kunstwerken. Indien technische mogelijkheden niet voorhanden zijn wordt het kunstwerk minimaal visveilig uitgevoerd.
  - Kunstwerken worden vrij passeerbaar gemaakt voor vissen indien er geen nadelige effecten van de intrek van migrerende vissen zijn op kwetsbare vissoorten of kwetsbare gebieden/watersysteem achter het kunstwerk.
  - Kunstwerken worden vrij passeerbaar gemaakt voor vissen mits dit technisch en financieel haalbaar is en combineerbaar is met de andere waterhuishoudkundige functies van het kunstwerk.
- *Kunstwerken worden in alle gevallen tenminste visveilig gemaakt.* Visveilig betekent dat vissen niet beschadigd worden door kunstwerken. Waar bekend is dat vissterfte optreedt, worden maatregelen getroffen om vissterfte te voorkomen.

Vispasseerbare waaierpomp

Bij nieuwbouw, reconstructie of vervanging van kunstwerken die van belang zijn voor vismigratie, is niet op voorhand aan te geven of vismigratiemaatregelen tot de mogelijkheden behoren en of vispasseerbaarheid technisch en financieel mogelijk is. Om deze reden wordt er per aan te pakken punt steeds beoordeeld wat de mogelijkheden zijn om het kunstwerk vispasseerbaar uit te voeren. Bij reconstructie van gemalen en bij vervanging van stuwen blijkt vismigratie niet altijd mogelijk en nuttig en hierbij is het uitgangspunt dat het wordt meegenomen indien het nuttig en mogelijk is.

HHSK volgt bij de definitie van 'visveilig' (uitgedrukt in een acceptabel percentage schade of sterfte) de landelijke aanbevelingen (o.a. het STOWA onderzoek, Vissen Zwemmen Weer Heen

en Weer en de definities zoals gedefinieerd in de NEN8775). In de gevallen dat vismigratiemaatregelen tot meerkosten leiden, zal een bestuurlijke afweging worden gemaakt. Met de maatregelen voor het opheffen van de belangrijkste barrières voor aalmigratie tot 2027 volgt HHSK het huidige beleid van het ministerie van LNV voor het herstellen van de aalpopulatie (uitwerking van de EU-Aalverordening).

Beleid

- 7. De prioriteringsaanpak van knelpunten voor vismigratie is leidend bij de keuze van prioritaire vismigratieknelpunten.*
- 8. HHSK streeft ernaar dat de prioritaire vismigratieknelpunten opgelost worden. Afwegingen worden onder meer gemaakt in de KRW-plannen van HHSK.*
- 9. Bij nieuwbouw of vervanging van gemalen en stuwen of sluizen wordt in principe uitgegaan van vispasseerbaarheid. De kunstwerken worden minimaal visveilig uitgevoerd zodat zo min mogelijk sterfte optreedt.*
- 10. De bestaande kunstwerken worden gescreend op visveiligheid. Er zal worden onderzocht waar de belangrijkste visonveilige gemalen zich bevinden en welke maatregelen mogelijk zijn om de visveiligheid te verbeteren (zie ook KRW-studie vismigratie).*
- 11. In gebiedsgerichte plannen/visies van derden wordt zoveel mogelijk voorkomen dat er nieuwe vismigratieknelpunten bij komen. Uitgangspunt is dat nieuwe kunstwerken vispasseerbaar worden uitgevoerd.*
- 12. Bij de aanpak van vismigratieknelpunten wordt zoveel mogelijk aangehaakt bij lopende herinrichtingen/plannen/visies om zo optimaal gebruik te maken van subsidiemogelijkheden en cofinanciering;*
- 13. In huurovereenkomsten visrecht en/of schriftelijke toestemmingen om te mogen vissen worden voorwaarden om vismigratie te borgen opgenomen.*

6 Visserijbeheer en visrechten

6.1 Inleiding

Op de thema's visserijbeheer en visrechten zijn de Visserijwet, het Beleidsbesluit binnenvisserij en de Adviesnota beleid waterbeheer – visstandbeheer van toepassing.

6.2 Verhuur visrechten, machtiging gebruiksrecht

Visrechten geven de visrechthebbende de bevoegdheid om vissen uit te zetten of te onttrekken. De eigenaar van de grond onder het water, de eigenaar van een heerlijk visrecht of degene die het visrecht huurt van de eigenaar is de visrechthebbende. Zie ook bijlage 2 voor uitleg over visrechten.

HHSK heeft huurovereenkomsten voor visrechten gesloten met diverse sportvisserijorganisaties. Momenteel (1 april 2022) heeft HHSK 16 huurovereenkomsten visrecht met 7 verschillende huurders. Huurovereenkomsten visrecht moeten worden goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij (Visserijwet 1963).

In de Rotterdamse wateren heeft HHSK, samen met twee andere overheden/visrechthebbenden, HSV Groot Rotterdam gemachtigd om schriftelijke toestemmingen uit te geven om te vissen met maximaal twee hengels. Hengelsportverenigingen en federaties verstrekken schriftelijke toestemmingen aan de individuele sportvissers. Met deze schriftelijke toestemming mogen zij vissen op de vissoort en in de wateren waar de toestemming betrekking op heeft. Er zijn ook beroepsvissers die visrechten huren van watereigenaren en die machtigingen verstrekken aan hengelsportverenigingen voor het geven van schriftelijke toestemmingen om te vissen op schubvis.

Indien HHSK oordeelt dat visserij op schubvis mogelijk moet worden gemaakt op vrij liggende wateren dan wordt dit mogelijk gemaakt door het verstrekken van machtiging aan een hengelsportvereniging om aan hun leden schriftelijke toestemmingen te verlenen voor het vissen met maximaal twee hengels. Door het verstrekken van een machtiging blijft de eigenaar van het water (HHSK) visrechthebbende en wordt aan de houder van de machtiging het recht gegeven om schriftelijke toestemmingen uit te geven om te mogen vissen met maximaal twee hengels voor de in de machtiging opgenomen periode en wateren. Met het verlenen van een machtiging, behoudt het hoogheemraadschap onbeperkte mogelijkheid om zijn taken uit voeren. Een voorwaarde voor het verstrekken van een machtiging is dat de visserij aansluit bij de waterkwaliteitsdoelstellingen en bij de functies van het water.

HHSK geeft geen volledige visrechten (inclusief schaaldieren en aal) en aalvisrechten meer (opnieuw) uit. Mocht in de toekomst blijken dat HHSK visserij op schaaldieren aan beroepsvissers wil toestaan in wateren waarvan HHSK visrechthebbende is, dan wordt dit alleen toegestaan aan beroepsvissers die conform de Uitvoeringsregeling Visserij gerechtigd zijn te vissen met beroepsvistuigen en die als zodanig geregistreerd staan bij het ministerie van LNV (zie bijlage 2)

Beleid

14. *Vrijliggende of vrijvallende rechten worden niet verhuurd. Indien er bij HHSK de wens bestaat om visserij mogelijk te maken, dan wordt dit mogelijk gemaakt door middel van het verstrekken van een machtiging voor verenigingen of een schriftelijke toestemming voor beroepsvissers.*
15. *Indien HHSK een schriftelijke toestemming uitgeeft aan beroepsvissers, dan doen we dat alleen aan beroepsvissers die conform de Uitvoeringsregeling Visserij gerechtigd zijn om te vissen met beroepsvistuigen en die als zodanig zijn geregistreerd bij het ministerie van LNV.*
16. *Huurovereenkomsten met particulieren die niet voldoen aan de voorwaarden voor de visserij met beroepsvistuigen worden, zodra mogelijk, beëindigd (conform Uitvoeringsregeling Visserij).*

17. De verhuur van visrechten aan particulieren wordt afgebouwd. Zodra de mogelijkheid zich voordoet worden overeenkomsten beëindigd.

6.3 Volledig visrecht, schubvisrecht, aalvisrecht en schaaldierenvisrecht

Er zijn verschillende typen visrechten; volledig visrecht (= schubvisrecht en aalvisrecht en schaaldieren visrecht), aalvisrecht en schaaldierenvisrecht.

HHSK blijft de huidige verdeling hanteren voor de reeds uitgegeven visrechten aan de bestaande huurders. Dit betekent dat in sommige wateren het volledig visrecht en in andere wateren het visrecht gesplitst is uitgegeven. Voor nieuwe situaties geldt het bepaalde in dit hoofdstuk.

Aalvisrecht

De vrijkomende en vrijliggende aalvisrechten worden vanwege de zorgwekkende aalstand niet opnieuw uitgegeven. De Europese aal is per 13 maart 2009 opgenomen in de Cites bijlage 2. Hiermee wordt de paling internationaal beschermd. In september 2008 en opnieuw in 2014, is de aal opgenomen in de IUCN rode lijst van ernstig bedreigde soorten.

In de komende periode onderzoekt HHSK samen met andere watereigenaren tevens de mogelijkheden voor de instelling van visserijvrije zones (aalreservaten) in gebieden die van belang zijn voor migratie en opgroei gebied voor aal.

Beleid

18. HHSK handhaaft voor bestaande contracten het huidige systeem voor de verdeling van visrechten. Dat wil zeggen dat soms het volledig visrecht is uitgegeven en dat soms alleen het schubvisrecht is uitgegeven.

19. HHSK wil bijdragen aan de bescherming en het herstel van de aalstand. Vrijliggende en vrijvallende aalvisrechten worden niet opnieuw uitgegeven. Bestaande overeenkomsten voor aalvisrecht zijn of worden beëindigd.

Schaaldierenvisrecht

Er is een toenemende behoefte in Nederland om schaaldieren economisch te benutten. De exotische Chinese Wolhandkrab en verschillende exotische zoetwaterkreeften komen steeds vaker voor. Ook in het beheergebied van HHSK komen deze exoten inmiddels talrijk voor. Enkele beroepsvissers vissen al op deze exoten of willen graag commercieel vissen op deze soorten.

In de Visserijwet zijn de wolhandkrab en een aantal exotische rivierkreeften (sinds 1 juli 2010) opgenomen als "vis" (zie bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling Visserij www.overheid.nl/BWBR0024539/geldigheidsdatum, voor de actuele lijst). Deze soorten mogen daarom in principe worden bevestigd.

De uitheemse rivierkreeften staan sinds 2016 op de Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten. Dit betekent dat deze 5 soorten uitheemse rivierkreeften o.a. niet meer (levend) mogen worden verhandeld, getransporteerd (tenzij voor bestrijding), gehouden, gebruikt, gekweekt of vrijgelaten in het milieu. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Als beheersmaatregel heeft Nederland (commerciële) bevestiging mogelijk gemaakt onder de Visserijwet. Middels een vrijstelling op de wet natuurbescherming¹ is bevestiging met beroepsvissers en transport en verhandeling door beroepsvissers mogelijk gemaakt. Ook sportvissers met een VISpas die een rivierkreeft vangen mogen deze voor eigen consumptie behouden. De invasieve uitheemse kreeften hebben een grote negatieve invloed op de

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

¹ www.wetten.nl - [Regeling - Regeling natuurbescherming - BWBR0038668](http://www.wetten.nl) ([overheid.nl](http://www.overheid.nl))

ecologie en zijn schadelijk voor waterkeringen en agrarisch gebruik. De kreeften eten o.a. planten en macrofauna, broed van kikkers en zij graven holen en gangen in oevers.

Vanwege de onzekerheid over kansen voor actieve bestrijding en de inzet van beroepsvissers daarbij, geeft HHSK de rechten voor visserij op de wolhandkrab en aangewezen uitheemse rivierkreeften (schaaldierenvisrecht) niet uit.

HHSK werkt de komende jaren samen met de beroepsvissers in een Pilot actieve kreeftenbestrijding om te leren wat er bij de bestrijding van de uitheemse rivierkreeften komt kijken en of opschaling mogelijk is. HHSK zal op basis van de uitkomsten van de Pilot en verdere landelijke afspraken op het gebied van kreeftenbestrijding bepalen of eigendommen opengesteld worden voor de visserij op wolhandkrabben en uitheemse rivierkreeften (schaaldiervisserij) door beroepsvissers op basis van een schriftelijke toestemming (Artikel 21 Visserijwet 1963). Het gaat daarbij om beroepsvissers die conform de Uitvoeringsregeling Visserij gerechtigd zijn om te vissen met beroepsvistuigen en die als zodanig zijn geregistreerd. Vanzelfsprekend mag dit nieuwe visserijkundig gebruik (en gebruik van vangtuigen) niet strijdig zijn met de andere al toegestane vormen van visserij of ecologische functies in het gebied of de doelen voor beheersing van het kreeften probleem.

Beleid

20. HHSK hanteert een terughoudend beleid voor het geven van een schriftelijke toestemming aan beroepsvissers voor de visserij op wolhandkrabben en uitheemse rivierkreeften (schaaldiervisserij). Indien eigendommen worden opengesteld voor schaaldiervisserij dan komen alleen beroepsvissers die conform de Uitvoeringsregeling Visserij gerechtigd zijn om te vissen met beroepsvistuigen en die als zodanig zijn geregistreerd in aanmerking voor een schriftelijke toestemming.

6.4 Voorwaarden verhuur visrechten of machtiging

Afstemming visrecht op waterkwaliteitsdoelstellingen en functies

Behalve het hoogheemraadschap, verhuren ook andere eigenaren van percelen het visrecht. In de Krimpenerwaard is ca 5,9% van de wateren bij HHSK in eigendom. In Schieland is dit ca. 21,6%. Op sommige wateren die in eigendom zijn van HHSK of andere eigenaren rust het zogenaamde "heerlijke visrecht". Heerlijke visrechten zijn oude visrechten waar het visrecht niet is gekoppeld aan het eigendom. Deze heerlijke visrechten stammen uit de tijd voor de invoering van het Burgerlijk Wetboek (1838).

Van veel wateren in het beheersgebied van HHSK is het hoogheemraadschap geen eigenaar. In die wateren kan via het privaatrecht geen invloed worden uitgeoefend op het visserijbeheer en daarmee op de visstand. Gelet op de verantwoordelijkheden die HHSK heeft voor de visstand en de hiervoor benodigde invloed op het visserijbeheer, heeft HHSK bepalingen opgenomen in van toepassing zijnde regelgeving (Keur/Waterschapsverordening). Visserij is alleen toegestaan op basis van een door het waterschap goedgekeurd visplan (Keur) of op basis van een omgevingsvergunning (Waterschapsverordening, zie hoofdstuk 4).

In het provinciale beleid worden aan bepaalde wateren functies als natuurwater, zwemwater of ecologische verbindingzone toegekend. HHSK beoordeelt bij de verlening van het gebruiksrecht (nieuwe situatie) of dit visserijgebruik wenselijk is op het water vanuit het oogpunt waterbeheer, de functies en als eigenaar van het water. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een machtiging van het visserijgebruik of bij verlenging van visrechten beoordeelt HHSK of dit de uitvoering van haar taken niet belemmert en of het bijdraagt aan het behalen van de waterbeheerdoelen. Verder houdt HHSK rekening met de lokale situatie. Per lokale situatie kunnen bijzondere voorwaarden aan de overeenkomst worden toegevoegd die zijn afgestemd op het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen, de waterkwaliteitsdoelstellingen of die gerelateerd zijn aan de eisen die specifieke functies stellen.

Voor het uitvoeren van visstandmonitoring of kreeftenmonitoring is volgens de Visserijwet vooraf een schriftelijke toestemming nodig van de visrechthebbende. Om het

monitoringsproces niet te vertragen wordt in huurovereenkomsten visrecht opgenomen dat binnen 14 dagen nadat om de toestemming is verzocht, deze te verlenen.

HHSK streeft naar laagdrempelig recreatief medegebruik van onze wateren. Een voorbeeld hiervan is het stellen van de voorwaarde dat de gehuurde visrechten moeten worden opgenomen in de "Gezamenlijke lijst Nederlandse Viswateren". Een vergelijkbare inbrengverplichting kan worden verbonden aan een machtiging.

HHSK vraagt andere watereigenaren die een machtiging geven voor visserijgebruik of visrechten uitgeven, zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beleidspunten voor machtiging of de uitgifte van visrechten die HHSK stelt.

Uniforme huurovereenkomsten en voorwaarden

HHSK hanteert een modelhuurovereenkomst die periodiek wordt aangepast aan wet- en regelgeving, eigen beleid en voortschrijdende inzichten. De Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer heeft als uitgangspunt gediend bij het opstellen van de modelhuurovereenkomst. In de periode 2016-2021 is een groot aantal huurovereenkomsten vernieuwd en daarbij KRW-proof en uniform gemaakt. De huurovereenkomsten zijn afgesloten voor de termijn van zes jaren (artikel 28 Visserijwet).

HHSK stelt (standaard)huurvoorwaarden. Daarmee leveren we een bijdrage aan het behalen van de ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen. Een huurvoorwaarde die HHSK stelt, is afstemming in VBCSK-verband van visplannen (zie hoofdstuk 4.). Bij het niet aansluiten van een huurder bij de VBCSK of het niet nakomen van de voorwaarden kan HHSK besluiten tot beëindiging (tussentijds ontbinden) van een huurovereenkomst (of machtiging).

Beleid

21. HHSK hanteert modelovereenkomsten voor huur van het visrecht en voor een machtiging voor het uitgeven van schriftelijke toestemmingen. Deze modellen worden periodiek geactualiseerd. Aan de overeenkomsten en machtigingen kunnen naast algemene voorwaarden per lokale situatie bijzondere voorwaarden worden toegevoegd. Een bijzondere voorwaarde die HHSK stelt is opname van de wateren in de Gezamenlijke lijst Nederlandse Viswateren (VISpas).

6.5 Handhaving visserijbeheer

Het toezicht op het naleven van regels in het kader van de Visserijwet door sport- en beroepvisserij is een taak van de (controleurs van de) visrechthebbenden (verenigingen), de politie, de NVWA en buitengewone opsporingsambtenaren. HHSK wil graag in VBC-verband bezien of er een intensievere samenwerking mogelijk is met deze partijen.

Er is een verplichting tot het opstellen van visplannen bij visuitzetting of -onttrekking vastgelegd in de Keur/Waterschapsverordening. HHSK toetst de visplannen aan het waterschapsbeleid. HHSK gaat jaarlijks in het uitvoeringsplan Toezicht en Handhaving vaststellen of, en zo ja hoe, inzet van toezicht en handhaving nodig is.

6.6 Huurtarieven en administratie visrechten

De huurprijs van het visrecht zal bij verlenging van bestaande huurovereenkomsten berekend worden aan de hand van een vast bedrag per hectare wateroppervlak.

Bij de aanpassing van de huurovereenkomsten visrecht (de contracten) en het verstrekken van machtigingen voor het uitgeven van toestemmingsdocumenten, streeft HHSK naar algemeen geldende tarieven voor de huurovereenkomsten en een apart tarief voor de machtigingen. HHSK bepaalt de wijze waarop deze tarieven worden vastgesteld en de hoogte ervan. We zullen hierbij de huidige tariefstelling en de opbrengsten en kosten van uitgifte meewegen en een apart tarief hanteren voor een machtiging.

Door de Kamer voor de Binnenvisserij worden kosten in rekening gebracht in verband met de toetsing en goedkeuring van huurovereenkomsten. Deze kosten worden door HHSK doorberekend aan de huurder.

HHSK streeft naar minder administratieve lasten door het aanbieden van één contract per huurder indien de looptijd van het contract op hetzelfde moment eindigt. HHSK biedt huurders de mogelijkheid om alle lopende contracten samen te voegen tot één nieuwe huurovereenkomst. Dit spaart ook kosten voor de huurder.

HHSK heeft informatie over de eigen verhuurde visrechten in kaart gebracht. De visrechten van alle bij de Kamer voor de Binnenvisserij bekende sport- en beroepsvissers in Schieland en de Krimpenerwaard, zijn in kaart gebracht door Sportvisserij Nederland ten behoeve van de VBCSK.

Beleid

22. HHSK gaat een algemeen geldend tarief hanteren voor de verhuur van visrechten, gebaseerd op een bedrag per ha. Daarnaast wordt er een apart tarief gehanteerd voor het verstrekken van machtigingen.

Natuurvriendelijk onderhoud, maaikorf

Hevelvistrap Abraham Kroes

6.7 Loodvrijvissen, niet overmatig voeren en dierenwelzijn

Vislood kan in het milieu terecht komen en dat is schadelijk voor mens en dier. De Green Deal Sportvisserij Loodvrij streeft ernaar dat het gebruik van lood in de sportvisserij stopt. Met communicatie uitingen ondersteunt HHSK initiatieven rond loodvrij vissen. Als waterkwaliteitsbeheerder streven wij immers naar zo gezond mogelijk oppervlaktewater. En lood hoort niet thuis in gezond water.

Overmatig gebruik van lokvoer heeft een negatief effect op de waterkwaliteit. In ecologische systeemanalyses voor kwetsbare wateren brengen we dit (waar nodig) in beeld. De gevolgen en mogelijke maatregelen worden besproken met de hengelsport en onze watergebiedspartners.

Mogelijk dat in de toekomst er een maatschappelijke discussie wordt gevoerd over diervriendelijkheid van sportvissen. Deze discussie zou invloed kunnen hebben op het visbeleid van HHSK. HHSK zal dan vanuit haar eigen verantwoordelijkheid onderzoeken hoe we moeten omgaan met het spanningsveld tussen sportvisserij en dierenwelzijn.

Geraadpleegde bronnen

1. Provincie Zuid-Holland, Provinciaal Waterplan Zuid-Holland.
2. Provincie Zuid-Holland, Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water. Bijdrage Provincie Zuid-Holland aan stroomgebiedbeheerplan 2 (2016-2021).
3. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Waterbeheerplan 2016-2021
4. Unie van Waterschappen, Sportvisserij Nederland, Combinatie van Beroepsvissers, Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer, april 2006.
5. Unie van Water Waterschappen, Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen, 2006.
6. Unie van Waterschappen, Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen, 2006. Goedgekeurd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 10 juli 2006. Unie van Waterschappen, Den Haag.
7. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Nota Visbeleid, 2005.
8. Hoogheemraadschap van Delfland, Position paper Vis, door VisAdvies, 2006
9. Beleidsnota visstandbeheer Rotterdam, eindconcept, december 2006.
10. Hoogheemraadschap van Rijnland, Vis, visstandbeheer en visrechten in het hoogheemraadschap van Rijnland, november 2009.
11. Waterschap Rivierenland, Nota visstand- en visserijbeheer, vissen met beleid, november 2009.
12. Witteveen+Bos, Waterkwaliteitsbeelden Schieland. Rapport fase II. Rapport in opdracht van Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, 2006.
13. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimperwaard, Kwaliteitskennis Krimpenerwaard. Een overzicht van de huidige kennis van knelpunten, oorzaken, oplossingen en mogelijk doelbereik van de waterkwaliteit in het buitengebied van de Krimpenerwaard, 2007.
14. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Prioritering van knelpunten voor vismigratie, Rapport fase I Identificatie van prioritaire peilvakken en kunstwerken, Witteveen+Bos,2007.
15. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Prioritering van knelpunten voor vismigratie, Rapport fase 2, mogelijkheden voor ontsluiting van prioritaire peilvakken, Witteveen+Bos,2008.
16. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Prioritering van knelpunten voor vismigratie, Rapport fase 3, Uitwerking van kansen voor vismigratie bij de gemalen Krimpenerwaard, Abraham Kroes, Kralingse Plas en Schilthuis. Witteveen+Bos,2008.
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimperwaard,Keur.
18. HSV Groot Rotterdam, Visstandbeheerplan Rotte, OVB, 2004.
19. LNV, OVB, NVVS, Vissen met verstand.
20. Visserijsector, Samenwerken met vis, visie visserijsector op visbeleid HHSK.
21. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Beleidsbesluit Binnenvisserij, 1999.
22. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), "Visrechten-uitgiftebeleid voor de beroeps- en sportvisserij op de staatsbinnenwateren", Directie Visserij, afdeling Visserijregelingen, 2009.
23. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), NVVS, OVB, Combinatie van beroepsvissers, Vissen met verstand, Richtlijnen aanpak benutting van visstanden voor VBC's, 2003.
24. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Kansen voor Decentraal Aalbeheer, Witteveen+Bos, 2010.
25. Pilot Visplan de Rotte, HSV Groot Rotterdam, Visserijbedrijf Kalkman, juli 2010.
26. www.waterwet.nl, geraadpleegd december 2010.
27. Zoetemeyer, R.B. &B.J. Lucas, 2002. Visstandbeheerpartners deel 1: De sportvisserij. Vis & water magazine 2.
28. Visplan Schieland en de Krimpenerwaard 2013-2015, Visrechthebbenden VBCSK. Kamman, J.H., 2013.

7 Bijlagen

Bijlage 1: Begrippen en definities

Actief Biologisch Beheer

Actief Biologisch beheer is een visstandbeheersmaatregel die kan worden ingezet voor herstel van de waterkwaliteit door het forceren van een omslag van troebele naar een heldere toestand. Deze maatregel wordt ingezet indien de milieufactoren dusdanig zijn dat het reduceren van het (planktivore en benthivore) visbestand er toe leidt dat een watersysteem in een heldere toestand terecht komt.

Exoten (invasieve exoten)

Exoten zijn planten, dieren, of andere organismen die van nature niet in Nederland voorkomen en door menselijk handelen in ons land zijn terecht zijn gekomen.

GEP = Goed Ecologisch Potentieel

Het Goed Ecologisch Potentieel is de ecologische doelstelling die behoort bij de zogenaamde kunstmatige wateren. Deze doelen zijn afgeleid van landelijke maatlatten.

Huurovereenkomst visrecht (artikel 24 e.v. Visserijwet 1963)

De eigenaar van water kan besluiten om het visrecht van een water uit te geven via een huurovereenkomst. Een huurovereenkomst is de schriftelijke, privaatrechtelijke overeenkomst tot huur van het visrecht in een bepaald water. De overeenkomst moet worden goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij. De huurder wordt in dit geval de visrechthebbende, kan visserijbeheer uitvoeren en kan bijvoorbeeld ook schriftelijke toestemmingen aan leden om te mogen vissen uitgeven. In de huurovereenkomst kunnen diverse bepalingen en voorwaarden opgenomen worden waaraan de huurder moet voldoen. De waterbeheerder/verhuurder kan zijn taak als verantwoordelijke voor het visstandbeheer op deze wijze borgen voor zover ze eigenaar is van de betreffende wateren. Er kunnen bijvoorbeeld voorwaarden worden opgenomen zoals deelname aan VBC, opstellen Visplan, medewerking aan visonderzoek en monitoring.

Schriftelijke toestemming (artikel 21 e.v. Visserijwet 1963)

De schriftelijke toestemming verleend door de visrechthebbende om te vissen in een bepaald water. Een schriftelijke toestemming heeft een geldigheidsduur van maximaal drie jaar. Ook in een schriftelijke toestemming kunnen regulerende bepalingen opgenomen worden. M.i.v. 1 januari 2007 is het begrip "schriftelijke toestemming" in de visserijwet opgenomen. In plaats van de vroegere sportvisakte is er een geheel privaatrechtelijk documentenstelsel, waarvan de uitvoering ligt bij de georganiseerde sportvisserij. Voor leden van hengelsportverenigingen is er de VISpas, die als bewijs van lidmaatschap toegang geeft tot de sportvisserij in een groot deel van de binnenwateren, voor niet aangesloten sportvissers de "kleine VISpas", die toegang geeft tot beperkte sportvisserij in overwegend de openbare vaarwateren.

Machtiging

Machtiging aan een derde om schriftelijke toestemmingen te verstrekken. Door het verstrekken van een machtiging voor het uitgeven van schriftelijke toestemmingen voor het vissen met één of meer hengels (dus zonder uitzet of onttrekking van vis) geeft je de gemachtigde de mogelijkheid om schriftelijke toestemmingen uit te geven zonder dat deze toestemmingen volgens de Visserijwet (artikel 22, lid 6a) door de Kamer voor de Binnenvisserij getoetst moeten worden. Het visserijbeheer blijft dus bij de eigenaar/visrechthebbende.

Bij de uitgifte van een schriftelijke toestemming of machtiging gaan het visrecht en de verantwoordelijkheid voor het visserijbeheer niet over naar de houder van de schriftelijke toestemming. Deze verwerft slechts een (tijdelijk, voor maximaal 3 jaren) recht zoals specifiek omschreven in de toestemming. Zowel een visrechthebbende (eigenaar of huurder) als een gemachtigde kan een schriftelijke toestemming uitgeven. Wanneer beroepsvangstuigen mogen worden gebruikt, moet deze schriftelijke toestemming tevens vooraf worden goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij.

De machtiging is niet in de Visserijwet beschreven als vorm voor uitgifte van het visrecht. De machtiginghouder is door de visrechthebbende gemachtigd zelfstandig individuele schriftelijke toestemmingen (om te mogen vissen) uit te geven voor haar leden. De machtiging geeft de gemachtigde de rechten zoals omschreven in de machtiging. De inhoud van de machtiging is niet wettelijk vastgelegd en kan door partijen worden bepaald. Op basis van een machtiging mag geen vis uitgezet of onttrokken worden, dat mag alleen de visrechthebbende of eigenaar van een water.

Visstandbeheercommissie (VBC)

De VBC is een commissie waarin visrechthebbenden, schriftelijke toestemming- en machtiginghouders samenwerken met water- en natuurbeheerders om te komen tot een afgestemd visstand- en visserijbeheer.

Het beheer zal moeten passen binnen de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. Hiertoe stellen de visrechthebbenden in de VBC een visplan op en voeren dit uit. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor het visstandbeheer en bevoegd tot het stellen van kaders aan het visserijbeheer (zie hieronder). De waterbeheerder toetst vanuit deze bevoegdheid het visplan aan de KRW en overige doelstellingen voor het watersysteem.

Voor de Rijkswateren zijn visrechthebbenden door het Ministerie van EZ (verhuurder visrecht) aanbevolen deel te nemen aan VBC's en af te stemmen over visserijbeheer. Ook is hier de verplichting tot het opstellen van een visplan geregeld. De huurders van visrecht op de regionale wateren zijn opgeroepen zoveel mogelijk het beleid uit het Beleidsbesluit Binnenvisserij te volgen en ook tot instelling van VBC's over te gaan.

Voor de meeste waterschapsgebieden zijn VBC's ingesteld. De VBC Schieland en de Krimpe-nerwaard is operationeel sinds 1 februari 2011. HHSK is hier als werkgroep lid betrokken in het werkcomité (zie bijlage 3 convenant VBCSK).

Visstandbeheer

Visstandbeheer is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem.

Visserijbeheer

Visserijbeheer is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het optimaliseren van de beroepsmatige als recreatieve *visserij*. Een visplan (op te stellen door de visrechthebbenden) is hiervan de gedocumenteerde weergave en uitwerking. De maatregelen zijn gericht op het doelmatig uitzetten cq. onttrekken van vis (visserijmaatregelen) en de regulering daarvan door het stellen van regels t.a.v. de visserij (bijv. in toestemmingsdocumenten om te vissen gecontroleerd door de visrechthebbenden). Onder visserijbeheer worden ook de maatregelen verstaan die gericht zijn op het beïnvloeden van de toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het visserijbeheer kan invloed hebben op de visstand en ook op het watersysteem. Het visserijbeheer zal d.m.v. toetsbaar Visplan afgestemd dienen te zijn op het visstandbeheer. De visrechthebbende (is huurder visrecht of de eigenaar van het water) is op basis van de Visserijwet bevoegd tot visserijbeheer.

Visplan

Een visplan is de visserijtechnische uitwerking van het visstandbeheer. Het bevat (onder andere) informatie hoeveel vis mag worden onttrokken en uitgezet, adequate regelgeving, waaronder hoe controle en handhaving zijn geregeld. In het visplan wordt ook de uitvoering door de visserijbeheerder van monitoring, onderzoek en registratie uitgewerkt. Waar nodig kunnen afspraken in het visplan worden gereguleerd, met inbegrip van de sanctionering bij het niet handhaven van afspraken.

Het ministerie van LNV, de NVVS, de Combinatie van beroepsvissers en de OVB, hebben het rapport "Vissen met verstand" opgesteld, waarin richtlijnen worden gegeven voor VBC's over de aanpak van benutting van de visstanden (betreft onderdeel "onttrekking" van het visserijbeheer). Dit rapport geeft belangrijke aanknopingspunten voor het opstellen van visplannen.

Visrecht

Het recht tot de uitoefening van de visserij, waarbij onder vissen wordt verstaan:

- Het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vistuigen, evenals het op enige wijzen pogen vis uit het water te halen.
- Het uitzetten en uitzaaien van vis.

De eigenaar van een water is visrechthebbende. Een uitzondering hierop vormen de zogenaamde heerlijke visrechten. Dit zijn oude visrechten waar het visrecht niet is gekoppeld aan het eigendom.

Visrechthebbende en relatie met waterbeheer

De visrechthebbende is de gerechtigde tot het vissen uit welke hoofde ook, behalve de houder van een schriftelijke toestemming, als bedoeld in de Visserijwet 1963. Meestal is de visrechthebbende de eigenaar van het water, de huurder van een visrecht of de eigenaar van een heerlijk visrecht. De visrechthebbende is in beginsel tevens bevoegd om, binnen de kaders van de Visserijwet 1963 en voor zover diens visrecht strekt, de visstand met betrekking tot de door de Minister aangewezen soorten naar eigen inzichten te beheren. De visrechthebbende heeft op basis van de Visserijwet de bevoegdheid tot het vangen en uitzetten van vis, het uitvoeren van onderzoek en administratieve regelgeving binnen het kader van de Visserijwet. Deze bevoegdheid kan worden begrensd door voorwaarden waaronder de verhuur plaatsvindt.

Gezien de verantwoordelijkheid die de waterschappen hebben voor de visstand is het belangrijk de invloed van de waterbeheerders op het visserijbeheer te vergroten zodat zij daarmee invloed kunnen uitoefenen op de visstand. De volgende opties zijn in de Adviesnota beleid waterbeheer- visstandbeheer (Unie, 2006) geschetst:

- 1 Wijziging van de Visserijwet;
- 2 Bepalingen opnemen in de keur van het waterschap;
- 3 Integrale Waterwet.

In de Waterwet is al opgenomen dat de bescherming en verbetering van chemische en ecologische kwaliteit onderdeel zijn van het waterbeheer. In Keur/Waterschapsverordening van HHSK is een verbodsbepaling opgenomen dat het uitzetten of onttrekken van vis alleen mogelijk is op basis van een goedgekeurd visplan/Omgevingsvergunning. Deze bepaling geldt voor alle wateren. Naar verwachting wordt de Visserijwet binnen afzienbare tijd verder afgestemd op de Europese Kaderrichtlijn Water.

Vismigratie

In Nederland migreren de meeste vissoorten in de periode van maart tot en met mei van overwinteringsgebieden stroomopwaarts naar de paaigronden. Na de paaiperiode verplaatsen de vissen zich naar de zomer- of opgroeihabitats. In het najaar, van augustus tot november, trekken de vissen stroomafwaarts naar overwinteringsgebieden terug. Het exacte tijdstip waarop de migratie plaatsvindt hangt samen met de vissoort en de watertemperatuur en weersomstandigheden.

Naast migratie bewegingen, die vooral verplaatsingen voor langere periodes betreffen, kennen vissen ook lokale verplaatsingen. Dit zijn de dagelijkse bewegingen die vooral bestaan uit aanpassingen aan veranderingen in omgevingsfactoren, bedreigingen en voorkeuren voor stroomsnelheid, plantengroei, bodemsubstraat, zuurstof, temperatuur en voedselaanbod. Vissen trekken dus meer als vaak gedacht, zo trekken grote brasems in het najaar ook vanuit de polder naar dieper (buiten)water.

Waterkwaliteit

Fysisch- chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater waartoe ook de visstand behoort.

Ecologische Sleutelfactoren

Met de methode "Ecologische sleutelfactoren" van STOWA http://www.stowa.nl/bibliotheek/publicaties/Ecologische_Sleutelfactoren_Begrip_van_het_watersysteem_als_basis_voor_beslissingen analyseert HHSK watersystemen (opvolger waterkwaliteitsbeelden) en wordt inzichtelijk gemaakt wat de huidige ecologische staat van een watersysteem is. Iedere sleutelfactor, kortweg: ESF, vormt een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerend ecologisch watersysteem. Het gaat om uiteenlopende factoren als de Productiviteit van het water (i.c. belasting met voedingsstoffen), Lichtklimaat, Habitatgeschiktheid, Verspreiding, Verwijdering en Toxiciteit.

Bijlage 2: Wet- en regelgeving, kaderstellend beleid en actoren

In deze bijlage worden de hoofdpunten uit de wet- en regelgeving en kaders die van invloed zijn op het visbeleid van het hoogheemraadschap kort omschreven. Deze hoofdpunten zijn een door het hoogheemraadschap gemaakte samenvatting waaraan geen rechten kunnen worden ontleend. De tekst van de wet- en regelgeving is bepalend.

Ook wordt een actorenanalyse gegeven van partners die invloed hebben op vis, of visbeleid mee vormgeven.

De Europese Unie, het Rijk en de Provincie zijn kaderstellend. Zij werken het beleid uit en ontwerpen de wet- en regelgeving voor de visstand. Waterschappen zijn als functionele overheid de uitvoerders van dit beleid; zij geven de vertaling van dit beleid naar hun eigen beheersgebied.

Wet en regelgeving en kaderstellend beleid

Europese Kaderrichtlijn water (2000)

De Kaderrichtlijn Water (22 december 2000, in Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen) geeft een Europees kader voor de bescherming van het oppervlaktewater - waaronder overgangswater en kustwater - en het grondwater.

De doelstellingen die de lidstaten moeten bereiken zijn gepreciseerd in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60. Er is ten eerste een beschermingsverplichting, de "verplichting om achteruitgang te voorkomen" en ten tweede is er een "verbeteringsverplichting".

Maatregelen ten behoeve van het halen van de biologische doelstellingen van de KRW moeten op 22 december 2015 zijn uitgevoerd. Deze datum kan, onder bepaalde voorwaarden, worden verlengd met maximaal twee periodes van 6 jaar, waarmee de deadline op 2027 komt. Doelstellingen ten aanzien van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater zijn gevat in termen van het bereiken van 'een goede chemische toestand', 'een goede ecologische toestand' of 'een goed ecologisch potentieel'. Vis is één van de biologische kwaliteitselementen bij de beoordeling van de ecologische toestand van de wateren. Voor de onderscheiden wassertypen heeft HHSK afgeleide maatlatten ontwikkeld waarin staat waar de visstand aan moet voldoen. Per stroomgebied worden beheerplannen opgesteld waarin doelen en maatregelen staan opgenomen. Deze plannen zijn onderdeel van het Nationaal Waterplan. Waterschappen werken bij het opstellen en uitvoeren van de plannen samen met gemeenten, provincie en Rijk, waarbij overleg wordt gevoerd met belangengroeperingen.

KRW en vismaatlatten

De ecologische kwaliteit van oppervlakte water wordt in de Kaderrichtlijn water onderverdeeld in milieudoelstellingen voor: biologische soortgroepen, hydromorfologische parameters en fysisch-chemische parameters.

In het onderdeel ecologie wordt gekeken naar vier deelmaatlatten, waaronder de deelmaatlat vissen waarop het GEP is gebaseerd. De deelmaatlat die het laagst wordt beoordeeld is bepalend voor het eindoordeel op de maatlat. De doelen voor de visstand worden in het gebied van HHSK uitgedrukt in een score op (deel)maatlatten die bestaat uit soortensamenstelling en abundantie. HHSK heeft geen wateren waarvoor de maatlat leeftijdsopbouw geldt. De landelijk gebruikte maatlatten zijn opgesteld voor natuurlijke wateren. De wateren in het beheersgebied van HHSK zijn echter nagenoeg allemaal kunstmatige wateren, waardoor deze wateren zijn beoordeeld aan de hand van door HHSK afgeleide maatlatten (GEP).

De KRW gebruikt 3 (deel)maatlatten om de toestand van de visstand te beoordelen. Dit zijn de soortensamenstelling, de abundantie van de soorten en de leeftijdsopbouw. Hieronder worden deze kort toegelicht.

Maatlat voor soortensamenstelling:

Deze wordt bepaald door de soortenrijkdom: het aantal soorten dat wordt aangetroffen bij een gestandaardiseerde bemonstering conform het handboek van STOWA (2010).

Maatlat voor abundantie:

Dit onderdeel "abundantie" wordt ingevuld door vier indicatoren die elk een deel van de visgemeenschap weerspiegelen. De indicatoren zijn gebaseerd op de relatieve visbiomassa van:

- Aandeel brasem in % van de biomassa van alle eurytopen (vissen die zich in alle wassertypen thuis voelen). Het aandeel brasem neemt in het algemeen toe met de voedselrijkdom van een water. Een zeer sterke dominantie van brasem is kenmerkend voor voedselrijke, troebele en vegetatiearme wateren.
- Aandeel baars+blankvoorn in % van alle eurytopen: de eurytope soorten baars en blankvoorn komen relatief meer voor in heldere (vaak diepere) wateren met veel of weinig submerse vegetatie maar met een gering aandeel oeverzone.
- Aandeel plantminnende vis: snoek, ruisvoorn, zeelt, kroeskarper, bittervoorn, gibel, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, tiendoornige stekelbaars en vetje komen relatief meer voor in wateren met een groot aandeel submerse- en oevervegetatie en/of overstromingsvlaktes.
- Aandeel zuurstoftolerante vissoorten in % op de totale visbiomassa: de zuurstof-, pH- en temperatuurtolerante soorten zeelt, grote modderkruiper en kroeskarper zijn indicatief voor plaatsen met een hoge zuurstofdynamiek zoals ondiep water in verlandingszones.

Maatlat voor leeftijdsopbouw:

De leeftijdsopbouw van het visbestand wordt voor wateren waarvoor dit van toepassing is beoordeeld aan de hand van de populatieopbouw van het aandeel grote vis. Deze indicator laat het effect van visserij zien. De leeftijdsopbouw van het visbestand wordt daartoe beoordeeld aan de hand van de populatieopbouw van soorten waar de visserij zich op richt.

Het gaat om baars, aal (beroepsvisserij) en snoekbaars (beroeps- en/of sportvisserij). De verwachting is dat bij een hoge visserijdruk weinig grote exemplaren van deze soorten worden aangetroffen. De indicator bestaat uit de procentuele biomassa van de individuen die groter zijn dan de wettelijke minimummaat.

Migrerende soorten tellen mee voor biodiversiteit

Het bevorderen van zoet-zout vismigratie is niet een expliciet doel van de Kaderrichtlijn Water. Diadrome doelvissoorten zoals aal, driedoornige stekelbaars, spiering en bot hebben voor de Kaderrichtlijn Water geen bijzondere status. In de zoete waterlichamen tellen migrerende soorten mee voor de diversiteit, maar de aanwezigheid van trekvis is geen onderdeel van een maatlat.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland. Sinds 1 januari 2017 is de Wnb van kracht. Deze vervangt 3 wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Met de Aanvullingswet Natuur (8 juli 2020) gaat de Wnb over naar de Omgevingswet.

Belangrijk doel van de Wnb is het duurzaam in stand houden van in het wild levende planten diersoorten. De wet bevat daarom een aantal verbodsbepalingen waarvoor, onder voorwaarden, een ontheffing mogelijk is. Als gewerkt wordt volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode is een aantal verboden activiteiten vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Per 22 januari 2019 heeft de Minister van Economische Zaken de Gedragscode Wnb voor waterschappen voor bestendig beheer en onderhoud goedgekeurd. Op 26 februari 2019 heeft HHSK deze gedragscode bestuurlijk vastgesteld (2019.00854).

Door volgens deze gedragscode te werken is HHSK, voor de in de gedragscode opgenomen werkzaamheden, vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag soortbescherming. Daarbij is ruimte voor maatwerk: gericht op lokale situaties en lokaal voorkomende soorten. Specifieke maatregelen dienen met argumenten vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Handelen volgens de gedragscode is alleen vereist op plaatsen waar juridisch beschermde soorten voorkomen. Op andere plaatsen is alleen de algemene zorgplicht van toepassing. De invulling van de zorgplicht voor situaties 'zonder beschermde soorten' is geen onderdeel van

de gedragscode. HHSK heeft de invulling van de zorgplicht opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Een aantal vissoorten is via de Wet Natuurbescherming (habitatrichtlijn of internationale verdragen) aangewezen als 'beschermde diersoort'. Hiervoor geldt een speciaal beschermingsregime. Van deze soorten komt alleen de grote modderkruiper voor in het gebied van HHSK.

EU verordening Aal en Nederlands beheerplan Aal

Volgens wetenschappelijke inzichten, gegeven door de Internationale Raad voor het onderzoek van zee (ICES), bevindt het aalbestand zich niet binnen veilige biologische grenzen en is de huidige vorm van visserij niet duurzaam en moet worden beëindigd.

Uit Europese onderzoeksgegevens (zie o.a. proefschrift Willem Dekker) blijkt dat de intrek van glasaal steeds verder afneemt. Zowel de intrek van glasaal als de omvang van de bestanden van volwassen aal zijn sterk teruglopen. Ook de vangsten nemen af: sinds de zestiger jaren zijn de vangsten afgenomen met ca. 75%. Intrek van glasaal is landelijk met 95% afgenomen.

De Europese aalverordening

De ICES heeft dringend aanbevolen een herstelplan voor het gehele bestand van Europese aal uit te werken, en andere menselijke activiteiten die van invloed zijn op de visserij of het bestand zoveel mogelijk te beperken. Deze aanbeveling heeft mede geleid tot vaststelling van de Europese aalverordening op 18 september 2007. Deze verordening geeft een kader voor de bescherming en duurzame benutting van het bestand van Europese Aal in de Europese Gemeenschap.

De verordening schrijft voor dat alle lidstaten (die een habitat voor aal vormen) een beheerplan voor aal opstellen. Het doel van het plan is het verminderen van de sterfte door menselijk toedoen, zodat er een grote kans bestaat dat tenminste 40% van de biomassa (gerelateerd aan de beste raming betreffende de ontsnapping die plaats zou hebben gevonden indien de mens geen invloed had uitgeoefend op het bestand) aan schieraal kan ontsnappen naar zee; tenminste 60% van de vangsten aan juveniele aal (<12 cm) moet worden gebruikt voor uitzettingen. Lidstaten moeten om deze doelstellingen op de lange termijn te bereiken per stroomgebied in hun grondgebied beheerplannen voor aal opstellen en implementeren. Als een lidstaat dit niet doet of als de Europese Commissie het plan afkeurt, dan moet deze lidstaat de visserijinspanning of de aalvangst beperken. Om deze reden is in juli 2009 door de minister van EZ besloten dat er de komende jaren in de periode 1 september tot 1 december niet meer op Aal mag worden gevestigd.

Per 13 maart 2009 maakt de Europese aal eveneens deel uit van de Cites bijlage 2. Hiermee wordt de paling internationaal beschermd. In september 2008 en opnieuw in 2014, is de aal opgenomen in de IUCN rode lijst van ernstig bedreigde diersoorten. De rapportage van ICES (november 2021) onderbouwt dat de aalstand en de intrek van glasaal nog steeds zeer kritisch is.

ICES adviseert dat wanneer de voorzorgsaanpak wordt toegepast, er in 2022 nul vangsten moeten zijn in alle habitats. Dit geldt voor zowel recreatieve als commerciële vangsten en omvat ook vangsten van glasaal voor uitzet en aquacultuur.

Alle andere antropogene sterfgevallen moeten tot een minimum worden beperkt en waar mogelijk worden geëlimineerd.

Het Nederlandse aalbeheerplan

De minister van EZ heeft één aalbeheerplan opgesteld voor heel Nederland. Het Nederlandse aalbeheerplan is gebaseerd op twee wetenschappelijke onderzoeken¹. Op grond van deze onderzoeksresultaten gaat het Nederlandse Aalbeheerplan uit van de een uittrek van schieraal naar zee die momenteel 400 ton per jaar bedraagt. De doelstelling op de lange termijn is een

---

¹ C.Dekker, W.Heerenberg en H.Jansen, Duurzaam beheer van aal in Nederland: onderbouwing van een beheerplan. IMARE-rapport nr. 2008-CO41/08; J.G.P. Klein Breteler, Herstel van de Aalstand II. Bouwen aan een beheerplan. Het streefbeeld, de huidige uittrek, een nadere verkenning van de mogelijke maatregelen en een protocol voor het uitzetten van aal.

uittrek van 5.200 ton schieraal per jaar te halen. Dit streefbeeld is gebaseerd op bovengenoemde onderzoeken en het advies van ICES.

Om op de lange termijn (2090) de doelstelling te halen, zijn in het Nederlandse aalbeheerplan de volgende maatregelen opgenomen:

- 1) Vermindering van aalsterfte bij gemalen en andere waterbouwkundige kunstwerken; door vóór 2027 alle belangrijke barrières voor aalmigratie weg te nemen. Deze maatregel valt samen met de Kaderrichtlijn water. In de stroomgebiedsplannen is voorzien in de verwijdering van stuwen en het vispasseerbaar maken van kunstwerken die vismigratie bemoeilijken.
- 2) Vermindering van aalsterfte met 35 procent bij de drie grote waterkrachtcentrales;
- 3) Instelling van visserijvrije zones vanaf 2010 in gebieden die van belang zijn voor migratie van aal;
- 4) Een terugzetverplichting voor aal voor de sportvisserij in kust en zeegebieden;
- 5) Een verbod op recreatieve visserij met beroepsvistuigen in de Wadenzee, Eems/Dollard, Ooster- en Westerschelde en de buitenhavens van Delfzijl.
- 6) Een gesloten tijd voor aalvisserij van 1 september tot 1 december;
- 7) Stopzetting van de vernieuwing van jaarlijkse privaatrechtelijke peurtoestemmingen in staatswateren, door de Staat uitgeven.
- 8) Uitzet glasaal en pootaal uit de aquacultuur;
- 9) Onderzoek naar kunstmatige voortplanting van aal.

In het aalbeheerplan is ook opgenomen dat Sportvisserij Nederland vrijwillig een terugzetverplichting heeft opgelegd aan de bij haar aangesloten organisaties. Zij hebben dit opgenomen in de voorwaarden bij hun schriftelijke toestemmingen. In het goedgekeurde plan is bij de beschrijving van de gesloten tijd van 1 september tot 1 december opgenomen dat het de bedoeling is om deze maatregel op termijn te laten vervallen en te vervangen door een decentraal uitgevoerde vorm van aalbeheer. Na eventuele inpassing van het decentrale aalbeheer zou het herziene Nederlandse Aalbeheerplan opnieuw door de Europese Commissie moeten worden goedgekeurd.

Het Nederlands Aalbeheerplan is op 20 oktober 2009 goedgekeurd door de Europese Commissie. De visserij op aal is met ingang van die datum op grond van artikel 5, derde lid, van de Europese aalverordening uitsluitend toegestaan op de voorwaarde dat deze past bij de specificaties en beperkingen die in het aalbeheerplan zijn vastgelegd. Maatregelen uit het aalbeheerplan zijn opgenomen in de Uitvoeringsregeling Visserij.

Het hoogheemraadschap volgt het nationale beleid en neemt dit over in beheer- en maatregelplannen, de uitvoering van monitoring en past huurovereenkomsten hier zo nodig op aan. In visplannen wordt door de visserijsector invulling gegeven aan herstel van aal.

Benelux beschikking vismigratie (1996)

De Ministers van de Benelux Economische Unie hebben op 26 april 1996 de Benelux-beschikking - inzake de vrije vismigratie in de stroomgebieden van de Benelux - goedgekeurd. Deze beschikking is krachtens het Beneluxverdrag van 3 februari 1958 bindend. De beschikking en de opvolger in 2009, stelt dat de leden zich inzetten om alle prioritaire punten op te lossen waarbij voor de uitvoering aangehaakt wordt bij de planning van de KRW maatregelenprogramma's. De verdragspartijen hebben afgesproken dat vissoorten zoals paling, zalm, bot en zeeforel vrij moeten kunnen migreren in de wateren van het stroomgebied van de Maas, Schelde en Rijn. De verschillende landen verplichten zich niet alleen de paaitrek van de volwassen dieren naar de paaigronden veilig te stellen maar eveneens de stroomafwaartse trek van jonge vis. Voor het gebied van HHSK betekent dit voortzetting van de vismigratiestrategie zodat de trekvissen vrije doorgang hebben tussen binnen en buitenwater.

Visserijwet

In de Visserijwet (1963) is het uitoefenen van visserij wettelijk geregeld. De wet omvat de hoofdlijnen van de visserijregelgeving. Verdere invulling van de wet gebeurt volgens

Algemene maatregelen van Bestuur en ministeriele regelingen, waarvan de Uitvoeringsregeling visserij de belangrijkste is.

Het doel van de Visserijwet is het bevorderen van een doelmatige bevissing van de nationaal en internationaal beschikbare visgronden waarbij rekening wordt gehouden met natuur- en welzijnsbelangen. Onder doelmatige bevissing wordt verstaan het zodanig bevissen van een water dat de visstand niet wordt weggenomen, maar er anderzijds ook voor wordt gewaakt dat er geen overmatige visstand ontstaat. De Visserijwet bevat enkele bepalingen die tot doel hebben de visstand te beschermen tegen de gevolgen van de uitoefening van de visserij. Sinds 1985 dient de visrechthebbende ook rekening te houden met de belangen van de natuurbescherming. Door het instellen van minimummaten, meeneemverboden en gesloten tijden worden vissoorten die in deze wet zijn opgenomen beschermd. Ook zijn in de wet bepalingen opgenomen over benodigde visdocumenten en toegestane vangtuigen.

De Visserijwet kent aan de visrechthebbenden bevoegdheden en verantwoordelijkheden toe voor het visserijbeheer. De gedachte hierachter is dat de visrechthebbende zelf beheermaatregelen kan en mag treffen om de visserij zo optimaal op de eigen wensen af te stemmen. Het gaat om visuitzettingen, visonttrekkingen, regelgeving voor de visserij en onderzoek naar de visstand.

In de Visserijwet is ook geregeld dat de eigenaar van een water het visrecht kan overdragen aan sport- en beroepsvisserij via huurovereenkomsten. Met een schriftelijke toestemming of machtiging kan de eigenaar toestemming verlenen voor het uitoefenen van de visserij (zie bijlage 1). In principe is het recht om in een bepaald water te vissen gekoppeld aan het eigendom van de grond onder het water. Een uitzondering hierop vormen de "heerlijke visrechten". Dit zijn oude rechten die stammen uit de tijd voor de invoering van het Burgerlijk Wetboek (1838).

Indien de eigenaar van een water als visrechthebbende zeggenschap over een bepaald water wil houden, dan kan deze een vergunning of machtigingen afgeven in plaats van de visrechten te verhuuren.

Sinds 1 januari 2007 zijn een aantal wijzigingen in de Visserijwet aangebracht. Iedereen die met een hengel wil vissen heeft daartoe een schriftelijke toestemming nodig van de visrechthebbende.

Er is een wetsvoorstel tot wijziging van de Visserijwet in voorbereiding. Doel daarvan is onder meer de Visserijwet af te stemmen op de verplichtingen uit de Europese Kaderrichtlijn water en de taken van de waterschappen hierin. Op basis van de gewijzigde wet zijn waterschappen verantwoordelijk voor de toetsing van visplannen (of meldingen) over visuitzet en visonttrekkingen alsmede afspraken over monitoring en de naleving van gebiedsgerichte algemene regels die ze kunnen instellen.

Uitvoeringsregeling visserij (19 september 2008)

De uitvoeringsregeling visserij geeft nadere regels voor de uitvoering van de visserij. Zie ook "Wijziging Regeling aanwijzing wateren gesloten tijden voor het gebruik van grote vistuigen". De belangrijkste punten uit de regeling voor het beleid van het hoogheemraadschap zijn:

- Verbod visserij met grote vistuigen. Ontheffing wordt verleend aan bij ELI geregistreerde vissers die voldoen aan de criteria van inkomen en viswaterareaal. Criteria: neveninkomen van minimaal € 8500,- en 250 ha; hoofdinkomen € 17.000,- en 500 ha.
- Verplichtingen, beperkingen en verbodsbepalingen met betrekking tot de visserij op aal. Zie ook Regeling van de Ministerie van EZ van 15 september 2009, nr. 1646, over wijziging van de uitvoeringsregeling visserij voor uitvoering Nederlands Aalbeheerplan. Dit voor de uitvoering van de Europese Aalverordening.
- Vrijstellingen, ontheffingen en vergunningen voor uitzet en onttrekking van soorten en soortgroepen, vangtuigen en gebieden.

In de Visserijwet zijn, naast visserijregels ook de instelling en taken van de Kamer voor de Binnenvisserij geregeld. De komende jaren wordt een wetswijziging verwacht t.a.v. de Kamer voor de Binnenvisserij en de private positie van het visrecht (visserijbeheer) t.o.v. de publieke taken en verantwoordelijkheden voor het visstandbeheer. Naar verwachting zal in de wet worden geregeld dat er een landelijke vrijstelling komt voor het doen van onderzoek aan vis en het bestrijden van kreeften of andere zoetwaterexoten, zonder dat toestemming van de visrechthebbende hiervoor nodig is.

Beleidsbesluit Binnenvisserij (LNV, 1999)

Het Rijksbeleid voor de binnenvisserij is vastgelegd in het Beleidsbesluit binnenvisserij. Het beleid is gericht op het realiseren van duurzame visstanden en een daarbij passende visserij. Het behouden en bereiken van een gevarieerde visstand die, naar omvang en (soorten)samenstelling, past bij de kwaliteit en inrichting van de aanwezige aquatische ecosystemen. Deze visstand dient zichzelf duurzaam in stand te kunnen houden. Onder deze voorwaarden is er ruimte voor beheer en benutting van de visstand en is er ook sprake van een duurzame visserij. In het Beleidsbesluit Binnenvisserij is voor Rijkswateren een verplichting aangekondigd tot het instellen van Visstandbeheercommissies (VBC's). Naast de VBC's voor de Staatswateren is gekozen voor een VBC- stelsel per waterschapsgebied.

In het voorjaar van 2004 is het Beleidsbesluit Binnenvisserij geëvalueerd door het Expertisecentrum EZ. Naar aanleiding hiervan heeft de minister van EZ in september 2008, november 2009 en december 2009 een aantal nieuwe beleidspunten in brieven aan de tweede kamer opgenomen. Relevant is het instellen en laten functioneren van visstandbeheercommissies (VBC's) en de verplichting tot het in VBC-verband opstellen van toetsbare visplannen die rekening houden met ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen vanuit de KRW.

Voor de Rijkswateren zouden de visplannen voor 1 januari 2011 worden opgesteld. De visserij (sport- en beroepsvisserij) door de individuele vissers in het betreffende VBC-gebied dient vervolgens plaats te vinden conform de afspraken in het visplan. Deze Visplannen en de visserij zullen toetsbaar moeten aansluiten bij de KRW-doelen, inclusief de daarin opgenomen visgerelateerde doelen.

Met ingang van 2022 is door LNV de VBC-verplichting (landelijk) omgezet naar een aanbeveling voor afstemming in VBC-verband. Regionaal kunnen waterbeheerders in huurovereenkomsten wel een verplichting opnemen (bijvoorbeeld over het opstellen van een visplan). EZ verzoekt alle verhuurders van visrecht op de niet staatswateren in hun beleid zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij het rijksbeleid. Ze verzoekt tevens de waterbeheerders zoveel mogelijk direct te participeren in de VBC's.

EZ (ELI) heeft in 2009 beleid opgesteld voor de uitgifte van visrechten (zie lit.23). Onderdeel hiervan is dat in alle huurovereenkomsten en schriftelijke toestemmingen voor de beroepsvisserij generiek de mogelijkheid wordt opgenomen om meegevangen wolhandkrab en Amerikaanse rivierkreeft te behouden.

Bovenstaand EZ-Beleid geldt voor de Staatswateren. EZ vraagt echter andere watereigenaren zoals waterschappen en gemeenten (niet Rijkswateren) dit beleid over te nemen. Het hoogheemraadschap volgt in zijn beleid en uitvoering zoveel mogelijk dit landelijke beleid.

In de toekomst is een brede wijziging van het binnenvisserijbeleid te verwachten. Ook de aanbevelingen van de Adviesnota Waterbeheer en Visstandbeheer worden hierin uitgewerkt. Bij brief van 4 juli 2013 zet het ministerie van EZ de beleidsvoornemens voor een visplanstelsel voor alle binnenwateren verder uiteen (Min. EL&I,2013).

Decemhernota LBOW 2006

De decemhernota LBOW 2006 zegt het volgende over vismigratie:

- Om vismigratie naar alle ecologische waardevolle wateren in binnen en buitenland te bevorderen zullen waterbeheerders in 2007 een lijst met prioritair op te heffen vismigratieknelpunten opstellen.
- Visgeleidende maatregelen dienen, voorzover ze relevant zijn voor vismigratie, ten minste te worden gerealiseerd bij nieuw te bouwen gemalen, stuwen, sluizen en Waterkrachtcentrales.

De Decemhernota 2006 wijst tevens op het nut van het instellen en laten functioneren van VBC's voor het waterbeheer.

Adviesnota beleid waterbeheer- visstandbeheer (Unie van waterschappen, Sportvisserij Nederland, Combinatie van Beroepsvissers)

De uitvoering van de KRW heeft veel discussie gebracht tussen de visserijsector en anderzijds de waterbeheerders over juridische verantwoordelijkheden en bevoegdheden over vis. De visserijwet biedt de waterbeheerder weinig grip op het kwaliteitselement vis indien de visrechten verhuurd zijn terwijl de KRW de waterbeheerder hiervoor wel verantwoordelijk houdt. In de adviesnota "beleid waterbeheer-visstandbeheer" (april 2006) beschrijven de Unie van waterschappen, sportvisserij Nederland en de Combinatie van beroepsvissers daarom een gezamenlijk beleidskader dat zich richt op waterbeheer en visstandbeheer (lit. 4).

De adviesnota geeft duidelijkheid over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de visserijsector en de waterbeheerders. De nota beveelt VBC's aan als gewenste structuren voor overleg en afstemming.

De bevoegdheid van waterschappen om invloed uit te oefenen op de visstand kan worden bereikt door aanpassing van de Visserijwet, door opnemen bepalingen in de Keur, door aanpassing van de integrale waterwet en door aanpassing van huurvoorwaarden voor visrecht.

Provinciaal Waterbeleid

Het Regionaal Water en Bodem Programma (RWP) 2022 – 2027 van Zuid-Holland bevat de hoofdlijnen van het Provinciale waterbeleid. Het is de opvolger van het Provinciaal Regionaal waterplan 2016-2021. Het is onderdeel van het planstelsel voor de wateropgaven in Nederland, samen met het Nationaal Water Programma en de waterbeheerprogramma's van de waterschappen. Dit plan bepaalt het waterbeleid. Het gaat om waterveiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en een robuust en veerkrachtig watersysteem. De provincie anticipeert op de Omgevingswet, waarin het kabinet de wetgeving voor ruimte, verkeer, water en milieu integreert.

De provincie zet zich in voor een verbetering van de waterkwaliteit van alle wateren, omdat mooi en schoon water een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezonde en aantrekkelijke woon- en werkomgeving. De belangrijkste ambitie is het realiseren van de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), namelijk een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen, uiterlijk in 2027. De provincie zet zich samen met de waterschappen en andere partners in om de waterkwaliteitsopgaven waar dat kan te combineren met andere water, groen- en ruimtelijke opgaven. Dit levert synergievoordelen en doelmatigheidswinst op. De provincie blijft zich daarnaast inzetten voor voldoende locaties met een goede zwemwaterkwaliteit.

De provincie is wettelijk verantwoordelijk voor het vastleggen en onderbouwen van de ligging en begrenzing en de ecologische doelen van de regionale waterlichamen conform de KRW. Ook bepaalt de provincie de fasering (moment van doelbereik).

Als gevolg van de KRW zijn 123 wateren in Zuid-Holland aangewezen als waterlichaam. Voor deze waterlichamen gelden de bijzondere waterkwaliteitsdoelen: het Goed Ecologisch Potentieel voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen en een Goede Ecologische Toestand (GET) voor natuurlijke waterlichamen. Deze ecologische doelstellingen zijn opgenomen en vastgelegd in de Voortgangsnota KRW.

De Provincie Zuid-Holland maakt deel uit van het stroomgebied Rijndelta, specifiek deelstroomgebied Rijn-West. In Rijn-West is afgesproken dat we vasthouden aan de ambitie voor KRW-doelen. De aanpak wordt voortgezet, maar op onderdelen worden maatregelen aangescherpt of aangepast op basis van toegenomen kennis en inzicht. De doelstellingen voor de KRW-waterlichamen zijn opgenomen in factsheets en toegankelijk op www.zuid-holland.nl/krw.

Waterbeheerprogramma HHSK 2022-2027

Het Waterbeheerprogramma beschrijft, aan de hand van de ambities van het hoogheemraadschap, het strategisch kader voor de taken en de werkwijze voor de periode 2022-2027. Het programma benoemt welke resultaten we voor ogen hebben en welk type inspanningen we daarvoor nodig achten. Voor het Waterbeheerprogramma van het hoogheemraadschap is een digitaal platform ingericht. <https://waterbeheerprogramma.hhsk.nl/>. In het Waterbeheerprogramma zijn naast de (wettelijke) taken ('Veilige dijken', 'Voldoende, schoon water', 'Afvalwater zuiveren', 'Veilige wegen' en 'Regels en toezicht') de inhoudelijke thema's ondergebracht in drie grote onderwerpen voor de toekomst:

1. Een veilige en aantrekkelijke leef- en werkomgeving voorbereid op de verandering van het klimaat;
2. Een duurzaam waterschap voor de wereld van morgen;
3. Water en waterschap als onderdeel van de samenleving.

Bij 'Een veilige en aantrekkelijke leef- en werkomgeving voorbereid op de verandering van het klimaat' wordt uitgelegd waar wij als waterschap aan moeten werken om onze taken op een goede en betrouwbare manier te kunnen uitvoeren als het klimaat verandert en de bodem daalt.

Onder 'Een duurzaam waterschap voor de wereld van morgen' wordt besproken wat wij gaan doen om klimaatverandering te voorkomen en aan verbetering van de waterkwaliteit (aanpak medicijnresten) en biodiversiteit.

Het thema 'Water en waterschap als onderdeel van de samenleving' beschrijft onze rol in een sterk veranderende maatschappij, waar inwoners willen participeren, waarin we risico's willen beheersen en digitalisering en innovaties steeds belangrijker worden.

Het hoogheemraadschap neemt passend en proportioneel maatregelen om achteruitgang van de waterkwaliteit te voorkomen en om de waterkwaliteit te verbeteren. De KRW-maatregelen zijn geconcretiseerd in het KRW-plan 2022-2027. Voor de rest van het watersysteem worden de maatregelen gedurende de planperiode geconcretiseerd. Het hoogheemraadschap maakt jaarlijks een [waterkwaliteitsrapportage](#) over de toestand en ontwikkelingen. Er zijn echter ook een aantal knelpunten. Voor de KRW-wateren zijn de zinvolle maatregelen vastgelegd in het [KRW-plan 2022-2027](#). Voor de rest van het watersysteem is de aanpak in hoofdlijnen beschreven in de [adviesnota 'Waterkwaliteitsdoelen Overig water'](#). De aanpak van exoten is uitgewerkt in de ['Beleidsuitwerking invasieve exoten HHSK'](#).

Keur schieland en de krimpenerwaard

Om haar taken goed uit te kunnen voeren heeft het hoogheemraadschap een aantal regels opgesteld. Deze regels staan onder andere in een politieverordening, in waterschapstaal "Keur" geheten.

De Keur bestaat in essentie uit verboden en geboden. De gebodsbepalingen gaan in het algemeen over het opleggen van allerlei onderhoudsverplichtingen. De verbodsbepalingen hebben betrekking op handelingen die het functioneren van waterstaatswerken belemmeren.

In de Keur is het vissen conform een goedgekeurd visplan verplicht gesteld. Met deze bepalingen heeft het hoogheemraadschap ook in wateren waar we geen eigenaar zijn (dus via huurovereenkomsten geen voorwaarden kunnen stellen) toch een toetsende en goedkeurende rol bij visplannen van visrechthebbers. Op deze manier kunnen we dus in alle wateren de doelen voor de waterkwaliteit bewaken.

In de Keur zijn tevens verbodsbepaling opgenomen voor het gebruik maken van een waterstaatswerk. Het plaatsen van fuiken, vaste vistuigen valt onder deze definitie en is daarmee in principe alleen toegestaan indien men een watervergunning heeft. Ook is een verbodsbepaling opgenomen voor het gebruiken of plaatsen van fuiken of ander vistuigen in watergangen gelegen in vismigratieroutes nabij de instroomopeningen en uitstroom van

bemalingsinstallaties of een ander peilregelend kunstwerk of vispassage. Zie ook <https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/regels/keur>

De vismigratieroutes in het gebied van HHSK zijn weergegeven op een digitale vismigratieroutekaart. Deze kaart is te zien op de website van het hoogheemraadschap. De link naar de website is: <http://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/kaart/vismigratie/>

Waterschapsverordening Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

De waterschapsverordening bevat de regels van het hoogheemraadschap over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de watersystemen, de zuiveringstechnische werken en de wegen die in beheer zijn bij HHSK.

De waterschapsverordening berust op artikel 2.5 van de Omgevingswet en vervangt de keur, de wegenverordening en de algemene regels die op basis van deze twee regelingen waren vastgesteld. Bovendien bevat het regels over lozingen, die voorheen op het niveau van de centrale overheid waren geregeld.

Een verandering in vergelijking met de huidige keur van HHSK is dat in de opzet van de waterschapsverordening het accent is verlegd naar het perspectief van burgers en bedrijven door een activiteitgerichte opbouw. In plaats van de waterstaatswerken als aangrijpingspunt van de regels te hanteren, zijn de regels aangeknoopt bij de verschillende activiteiten die burgers en bedrijven willen verrichten. Paragraaf 7.2. gaat daarom over visactiviteiten. In hoofdstuk 12 van de Waterschapsverordening staan de indieningsvereisten voor een vergunningaanvraag. Verandering ten opzichte van de Keur is dat voor een Visplan nu geen goedkeuring wordt gegeven door Dijkgraaf en Hoogheemraden, maar dat een omgevingsvergunning wordt gegeven waarmee het VISplan kan worden uitgevoerd. Verder is het vissen in de kernzone van een oppervlaktewaterlichaam dat is aangewezen als vismigratieroute binnen een afstand van 200 m tot een sluis, gemaal, inlaat, stuw of vistrap verboden. De vismigratieroutes in het gebied van HHSK staan weergegeven op een digitale vismigratieroutekaart. Deze kaart is te zien op de website van het hoogheemraadschap. De link naar de website is: <http://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/kaart/vismigratie/>

Monitoring Visstand bij Schieland en de Krimpenerwaard

De visstand wordt in alle KRW-waterlichamen regelmatig bemonsterd. Daarnaast zorgt HHSK op projectmatige basis voor de monitoring van de visstand in uiteenlopende wateren. Dit gebeurt om inzicht te krijgen in de huidige toestand, de nulsituatie vast te leggen, als referentie voor monitoring na uitvoering van maatregelen en in de toekomst als duiding van trends in de visstand.

De verplichte meetfrequentie voor de vismonitoring in de KRW-waterlichamen is minimaal 1 keer per 3 jaar. Op sommige locaties zoals de Kralingse Plas en de Bergse Plassen wordt de visstand vaker gemonitord (1x per jaar). Voor de Zevenhuizerplas, Lage en Hoge Bergse bos is de ecologische doelstelling bereikt. Om deze reden is de monitoringscyclus aangepast naar eens in de 18 jaar.

De bemonstering wordt uitgevoerd volgens standaardprocedures zoals die zijn opgenomen in het 'Protocol monitoring en toestandsbeoordeling oppervlaktewaterlichamen KRW' en het Handboek Hydrobiologie. De resultaten worden gebruikt om te toetsen in hoeverre de ecologische doelen worden gehaald. In de KRW-factsheets (www.zuid-holland.nl/krw) is het resultaat van deze toetsing te vinden.

Actoren

Hieronder worden de diverse actoren beschreven die vanuit verschillende invalshoeken te maken hebben met visstandbeheer of visserijbeheer. De actoren worden in volgorde van landelijk tot regionaal/lokaal beschreven. Per actor zijn rollen en verantwoordelijkheden beschreven.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de Nieuwe Waterweg. De visrechten op de rijkswateren worden uitgegeven door EZ. Rijkswaterstaat is bevoegd tot het stellen van regelgeving ten aanzien van de toegankelijkheid van kunstwerken in en nabij rijkswater. Rijkswaterstaat is bezig met herstel van zout-zoetovergangen waarbij vismigratie een belangrijke rol speelt. Omdat vis intrek- en wegtrek tussen rivier en polder een logische voortgang is van dit herstel werken HHSK en Rijkswaterstaat samen aan herstel van vismigratie naar en van de polder/boezemsystemen.

NVWA, BOA's

De NVWA, BOA's en de politie controleren op de naleving van de o.a. Visserijwet (o.a. het hebben van een toestemmingsdocument, gesloten tijd voor bepaalde soorten, minimummaten vissoorten) en de Wet natuurbescherming.

Provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland is beleidsmaker van het water-, natuur- en milieubeleid binnen de Provincie. Ook zijn ze beleidsmaker van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones. De Provincie speelt de Regierol bij gebiedsontwikkelingen. Dit geldt bijvoorbeeld in de driehoek Rotterdam-Zoetermeer-Gouda/Zuidplaspolder en de landinrichting Krimpenerwaard.

Recreatieschappen Rottemeren, Hitland (polder EGB), Reeuwijkse Plassen en omgeving (Het Weegje), Krimpenerwaard

De provincie is hoofdparticipant in de recreatieschappen. De recreatieschappen werken aan openluchtrecreatie, en houden daarbij rekening met het landschap, natuur, en milieu in hun beheergebieden. HHSK werkt met de recreatieschappen samen aan gebiedsgerichte inrichtingsplannen. Een voorbeeld hiervan is het project Eendragtspolder (samenwerkingsverband met tevens de gemeente Zevenhuizen-/Moerkapelle en de Provincie Zuid-Holland). De Eendragtspolder is in 2012 heringericht tot een recreatiegebied van 300 ha mét een waterberging van 4 miljoen m³.

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

HHSK is eigenaar van een deel van het water dat ligt in het beheersgebied. Als beheerder van al het oppervlaktewater is het hoogheemraadschap tevens beheerder van het leefmilieu voor de visstand en daarmee ook van de visstand. Het hoogheemraadschap kan maatregelen uitvoeren die bijdragen aan de gestelde doelen en functies. Dit zijn onder meer maatregelen op het gebied van inrichting, zoals natuurvriendelijke oevers, aanleg van vispassages etc. en onderhoud zoals regelmatig baggeren. Door de Kaderrichtlijn Water is monitoring en beheer van de visstand een nieuwe en verplichte taak van het hoogheemraadschap. HHSK geeft de visrechten uit (via een huurovereenkomst of een machtiging) van een groot deel van de in eigendom zijnde wateren aan de visserijsector. HHSK stelt bij verhuur of machtiging van visrecht voorwaarden die verband houden met de waterkwaliteit (KRW).

Zuid Hollands landschap

Het Zuid-Hollands Landschap (ZHL) is een particuliere stichting die ook in het gebied van HHSK (Krimpenerwaard) diverse terreinen in eigendom heeft. Het ZHL heeft als doel: bescherming, behoud en ontwikkeling van natuur en landschap in Zuid-Holland. De stichting beheert ongeveer 3.500 hectare aan natuurgebieden in de provincie Zuid-Holland. ZHL geeft in het gebied van de Krimpenerwaard van de meeste wateren visrechten uit aan sport- of beroepsvissers.

Gemeenten

Belangrijke partner, want eigenaar van veel water in het beheergebied, zijn de 15 gemeenten. De gemeenten zorgen, meestal samen met HHSK, voor het onderhoud en de inrichting zoals natuurvriendelijke oevers. Ook gemeenten verhuren het visrecht aan sport- en beroepsvisserijorganisaties. Op verschillende niveaus werken gemeenten en HHSK samen. Dit zijn planvorming (RO), inrichting watersysteem en het beheer en onderhoud van het

systeem. In het stedelijkwater worden de verantwoordelijkheden van de twee overheden goed zichtbaar: de gemeente voor de ruimtelijke ordening, de ontwatering, de riolering en delen van het watersysteem en het waterschap voor het watersysteem. Gemeente en HHSK gebruiken het gezamenlijke waterplan of watergebiedsplan om de stedelijke wateropgave (zowel kwantitatief als kwalitatief) te realiseren. Hierin leggen ze een strategische visie neer en stellen concrete maatregelenpakketten op. Gemeenten en HHSK hebben gezamenlijk diverse stedelijke waterplannen in uitvoering.

Visserijorganisaties

De visserijorganisaties in het gebied van HHSK (sport- en beroepsvisserij) zijn op basis van de huur van visrechten verantwoordelijk voor het visserijbeheer. HHSK (of andere eigenaren) verhuren via een huurovereenkomst dit visrecht aan de sport- of beroepsvisserij, meestal tegen een vaststaande vergoeding. De huurder van het visrecht kan op basis van de Visserijwet (1963) maatregelen uitvoeren als vis uitzetten, vis onttrekken, onderzoek en regelgeving ten aanzien van bevissing opstellen. Bij machtiging en uitgifte "schriftelijke toestemming" blijft het hoogheemraadschap (of andere watereigenaar) verantwoordelijk hiervoor. Om een doelmatige bevissing te realiseren wordt het visserijbeheer vastgelegd en uitgevoerd volgens een visplan.

Hengelsportverenigingen

HHSK verhuurt aan enkele verenigingen visrechten In het beheergebied van HHSK worden door terreinbeherende organisaties en gemeenten ook visrechten verhuurd aan de diverse hengelsportverenigingen waaronder Federatie Zuid-West Nederland.

De HSV Groot Rotterdam is een van de drie grootste hengelsportverenigingen in Zuid-Holland met gemiddeld 14.000 leden. De vereniging heeft diverse visrechten in de gebieden van het waterschap Hollandse Delta en HHSK. HSV Groot Rotterdam heeft het initiatief genomen om ook in het gebied van HHSK, met een grote verscheidenheid aan visrechthebbenden, een samenwerkingsverband te realiseren (VBC).

In 2004 heeft de vereniging in samenwerking met het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam, Recreatieschap Rottemeren en HHSK en de plaatselijke beroepsvisser een visstandbeheerplan opgesteld. Groot Rotterdam geeft in dit plan, in samenspraak met de overige deelnemers, haar visie en maatregelen op het visstandbeheer en visserijbeheer voor de Rotte. Het plan houdt rekening met de wensen van de waterbeheerder, het watermilieu, de beroepsvisserij en overige recreanten.

In 2010 heeft Groot Rotterdam samen met de plaatselijke beroepsvisser het Pilot Visplan de Rotte afgerond en ingediend bij het bestuur van het hoogheemraadschap.

Federatie Zuid-West Nederland

Federatie van hengelsportverenigingen Zuidwest Nederland is een overkoepeling van de hengelsportverenigingen in Zeeland, Noord- Brabant en het zuidelijk deel van Zuid-Holland dat gelegen is onder de Oude Rijn. De Federatie behartigt de belangen van 240 hengelsportverenigingen met een totaal aantal leden van ca. 150.000. De activiteiten van de Federatie strekken zich uit van het uitgeven van een federatieve visvergunning, waarin een groot aantal wateren dat door de onderliggende verenigingen is ingebracht, tot het zitting nemen in visstandbeheercommissies. Federatie heeft namens de gezamenlijke visrechthebbenden een notitie opgesteld (Samenwerken aan vis) die diende als input in het proces bij het totstandkomen van de Kadernota vis 2011-2015.

Beroepsvisser

Er zijn enkele beroepsvisser in het gebied actief. Een aantal beroepsvisser in het gebied leven van het visserijwerk. Daarnaast is een aantal vissers actief met visserij als nevenactiviteit. Voor diverse visserijwerkzaamheden huurt HHSK beroepsvisser in: denk aan de visverplaatsingen voor baggerwerkzaamheden, Actief Biologisch Beheer Bergse Plassen en Kralingse Plas en diverse visstandonderzoeken.

Bijlage 3: Convenant VBCSK

CONVENANT VOOR DE VISSTANDBEHEERCOMMISSIE (VBC) VOOR HET BEHEERGEBIED VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP SCHIELAND EN DE KRIMPENERWAARD

[MET UITZONDERING VAN HET DEELGEBIED ZUID]

Definitief juli 2010

Inleiding

In de Notitie Beleid Beroepsbinnenvisserij (LNV 1991) werd als Rijksbeleid de instelling van Visstandbeheercommissies (VBC's) voor de Staatswateren aangekondigd. Dit Rijksbeleid werd met de komst van het Beleidsbesluit Binnenvisserij (LNV 1999) verder naar de uitvoering gebracht. Sinds 1999 is in een groeiend aantal gebieden gewerkt aan het instellen en functioneren van VBC's. Naast VBC's voor de Staatswateren is gekozen voor een VBC-stelsel per waterschapsgebied. De minister van LNV heeft in september 2008, november 2009 en december 2009 aanvullend nieuw beleid voor de Staatswateren bekend gemaakt. Van belang is dat aan decentrale overheden, waaronder de waterschappen en de visserijsector gevraagd wordt dit beleid ook voor de niet-Staatswateren te volgen.

In het nieuwe LNV-beleid wordt een relatie aangebracht tussen VBC's, het opstellen en uitvoeren van Visplannen, het Nationaal Aalbeheerplan en de KRW- respectievelijk Natura2000-doelstellingen en -maatregelen¹. Richtinggevend voor het instellen en functioneren van de VBC's voor de waterschapsgebieden zijn ook de aanbevelingen uit de Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer (Unie van Waterschappen, Sportvisserij Nederland, Combinatie van Beroepsvissers, 2006). Specifiek voor het werkgebied van hoogheemraadschap Schieland & de Krimpenerwaard, zijn ook van toepassing het vigerend Waterbeheerplan, de Kadernota Vis (in voorb.) en enkele bepalingen in de Keur.

Het hoogheemraadschap, de visrechthebbende(n) en vergunninghouder(s) voor de visserij [en evt. andere deelnemers] streven naar een integrale en afgestemde aanpak van het visstand- en visserijbeheer met inachtneming van de verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor deze beheerdomeinen. Overleg, informatie-uitwisseling, afstemming, advisering en coördinatie zijn hiervoor belangrijke instrumenten. De genoemde organisaties willen hiervoor als samenwerkingsverband een Visstand Beheer Commissie (VBC) S&K instellen en laten functioneren.

De VBC is geen rechtspersoon. Elke geleding neemt deel vanuit de eigen beleids-, bestuurlijke en juridische kaders. Het instellen en functioneren van de VBC laat bestaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden intact. De leden van de VBC hebben daartoe - voor zover nodig - een vanuit de eigen geleding gegeven mandaat.

De wijze van samenwerking en de doelstellingen van de VBC S&K zijn vastgelegd in het navolgende convenant. Tot het convenant behoren ook bijlage 1 *Visserijkundige eenheid VBC Schieland en de Krimpenerwaard* en bijlage 2 *Schema VBC-structuur*.

DE ONDERGETEKENDEN:

---

¹ In november 2009 heeft de minister, mede namens het ministerie van Verkeer & Waterstaat, aangekondigd het stelsel van visplannen publiekrechtelijk (via wetgeving) te willen verankeren. De mogelijkheden voor decentraal aalbeheer (Nationaal Aalbeheerplan in kader EU-verordening) spelen hierbij eveneens een relevante rol. Naar verwachting zal de uitwerking hiervan in 2010/2011 haar beslag krijgen. Praktijkervaringen op basis van het huidige VBC-visplan stelsel zullen hiervoor ook als uitgangspunt dienen.

IN AANMERKING NEMENDE DAT:

- partijen, als waterbeheerder, visrechthebbenden, en anderszins belanghebbende(n) bij het visstand- en visserijbeheer, ieder vanuit eigen hoedanigheid, streven naar een duurzame en gezonde visstand, rekening houdend met (ecologische) doelstellingen en het gebruik van deze wateren, een daarop afgestemde visserij en het beheer daarvan; partijen vanuit hun verantwoordelijkheden en belangen wensen samen te werken en te overleggen over visstandbeheer en visserijbeheer in het beheergebied;
- partijen hieraan vorm willen geven door het uitwisselen van informatie, wederzijdse advisering over activiteiten en maatregelen, afstemming van activiteiten en maatregelen en coördinatie van onderwerpen betreffende het visserijbeheer;
- partijen daartoe een Visstandbeheercommissie wensen in te stellen, onder de naam "VBC Schieland en de Krimpenerwaard";

KOMEN HET NAVOLGENDE OVEREEN:

1. DEFINITIES

1.1. In dit convenant wordt verstaan onder²:

- a. **VBC Beheergebied**: het door het Hoogheemraadschap beheerde watergebied met uitzondering van het z.g. deelgebied Zuid (stedelijk gebied gemeente Rotterdam). De ligging en begrenzing van dit VBC beheergebied is weergegeven in bijlage 1.
- b. **Deelnemende partijen**: de partijen die zich door ondertekening aan dit convenant binden.
- c. **Visrechthebbenden**: eigenaar of huurder van visrecht, conform de Visserijwet, met inbegrip van de Uitvoeringsregeling visserij waarin het gebruik van beroepsvistuigen is gereguleerd, verbonden aan areaal en inkomen en registratie door LNV.
- d. **Visstandbeheercommissie**: het door dit convenant ingestelde samenwerkingsverband met de naam "VBC Schieland en de Krimpenerwaard".
- e. **Visplan**: plan voor één of meerdere wateren, waarin de huidige en voorgenomen visserij en het beheer daarvan is beschreven. Hoofdthema's zijn visuitzettingen, visonttrekkingen, regelgeving voor de visserij, controle / handhaving en onderzoek naar de visstand. (zie ook artikel 2.1 van de Keur van Schieland en de Krimpenerwaard).
- f. **Visstandbeheer**: het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand als onderdeel van de ecologische kwaliteit in een omschreven watersysteem. Deze maatregelen zijn onder andere gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen. De waterbeheerder geeft invulling aan het visstandbeheer.
- g. **Visserijbeheer**: het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het optimaliseren van zowel de beroepsmatige als recreatieve visserij. Onder visserijbeheer worden ook de maatregelen verstaan die gericht zijn op de

---

² De VBC hanteert voor de termen visstandbeheer en visserijbeheer de definities zoals die zijn verwoord in de 'Adviesnota beleid waterbeheer – visstandbeheer' (Unie van Waterschappen, Sportvisserij Nederland en Combinatie van Beroepsvissers, 2006).

toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het visserijbeheer wordt uitgevoerd door de visrechthebbenden, waar nodig uitgesplitst naar type visrecht (volledig, aal- resp. schubvisrecht, schaaldiervisrecht)

2. DOELSTELLING

- 2.1. De Visstandbeheercommissie heeft als doel(stelling): het overleggen, afstemmen, informeren, coördineren en adviseren op de werkgebieden van het visstandbeheer en het visserijbeheer.
- 2.2. Het door visrechthebbende partijen vormgeven en uitvoeren van een planmatig, duurzaam visserijbeheer in de in artikel 1.1 omschreven visserijkundige eenheid, uitgewerkt in een of meer visplannen, op basis van gezamenlijk vastgestelde uitgangspunten, doelstellingen en uitvoeringsprogramma voor de visserij en de daaraan verbonden beheermaatregelen.

3. VISSTANDBEHEERCOMMISSIE

- 3.1. De VBC is geen rechtspersoon, maar functioneert op basis van de inhoud van dit convenant.
- 3.2. De VBC Schieland en de Krimpenerwaard bestaat uit een plenaire bijeenkomst (algemene vergadering), een aangewezen werkcomité voor de algemene uitvoering van werkzaamheden en activiteiten, en per deelgebied een regiocommissie [zie verder 4.].
- 3.3. Het instellen en functioneren van de VBC laat bestaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden van deelnemende partijen intact. Dit betekent dat elke partij vanuit de eigen beleids- en bestuurlijke kaders deelneemt. De leden van de VBC hebben daartoe – voor zover nodig - een vanuit de eigen geleiding gegeven mandaat.
- 3.4. Ten aanzien van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de partijen in de VBC, wordt uitgegaan van de vigerende wettelijke dan wel privaatrechtelijk geldende kaders, en aangesloten bij de uitwerking van regionaal en landelijk geldend beleid en richtlijnen ten aanzien van het visstand- en visserijbeheer.
- 3.5. De VBC kan worden uitgebreid met nieuwe deelnemers die door ondertekening partij worden bij dit convenant. Alle deelnemende partijen dienen hiermee akkoord te zijn.

4. Samenstelling en organisatie [zie schema in bijlage 2]

- 4.1. De deelnemende partijen vormen gezamenlijk de VBC Schieland en de Krimpenerwaard.
- 4.2. De deelnemende partijen vergaderen plenair ten minste 1 keer per jaar ("algemene vergadering").
- 4.3. De deelnemende partijen stellen een vertegenwoordigend werkcomité in ter voorbereiding en uitvoering van alle uit de doelstelling voortvloeiende en overeengekomen werkzaamheden en activiteiten.
- 4.4. Tot deze activiteiten en werkzaamheden behoren o.a. ook de organisatie van de algemene vergadering, het opstellen van een jaarrapportage over de activiteiten en resultaten, het voorbereiden van een jaarplan met begroting ter goedkeuring van de algemene vergadering en de uitvoering van het goedgekeurde jaarplan.
- 4.5. Het werkcomité stelt regionale commissies in, onder meer voor specifieke, regionale projecten en activiteiten, waaronder het opstellen van visplannen.

- 4.6 Het werkcomité bestaat tenminste uit:
- een voorzitter
  - een secretaris
  - een penningmeester
  - twee door de deelnemende partijen uit de sportvisserij aan te wijzen vertegenwoordigers namens de sportvisserij;
  - twee door de deelnemende partijen uit de beroepsvisserij aan te wijzen vertegenwoordigers namens de beroepsvisserij;
  - een door het Hoogheemraadschap aan te wijzen vertegenwoordiger;
  - een vertegenwoordiger namens de terreinbeherende organisaties;
  - een vertegenwoordiger, afkomstig uit de visserijsector, namens het deelgebied Schieland [tevens coördinator van de regiocommissie Schieland]
  - een vertegenwoordiger, afkomstig uit de visserijsector, namens het deelgebied Krimpenerwaard [tevens coördinator van de regiocommissie Krimpenerwaard]
- 4.7 a. Het werkcomité vergadert naar behoefte, maar ten minste 3 keer per jaar. Aan de vergaderingen kunnen, in overleg en afhankelijk van agenda en onderwerp, ook andere belanghebbenden, zoals gemeenten en/of leden van de regiocommissies deelnemen.
- b. Het werkcomité maakt een aantal nadere afspraken over de eigen werkwijze, waaronder de invulling van de portefeuilles met inbegrip van termijnen van het opstellen van (concept-) verslagen en stukken. Deze afspraken worden vastgelegd. De voorzitter ziet toe op naleving van deze afspraken.
- 4.8 De voorzitter is onafhankelijk en belast met de leiding van de algemene- en werkcomitévergaderingen en heeft, zo nodig, een representatieve taak.
- 4.9 De secretaris houdt administratie bij, legt verslag van de vergaderingen, stelt een jaarverslag op, bereidt het jaarplan voor en draagt zorg voor agendering en convocaties van vergaderingen.
- 4.10 De penningmeester draagt zorg voor registratie van de inkomsten en uitgaven, is belast met het ontwerpen van begroting, kostenverdelingen en aanvragen van eventuele subsidies; voorts stelt de penningmeester jaarlijks een financieel verslag op ter bespreking in de algemene vergadering.
- 4.11 Tot het sluiten van financiële overeenkomsten – met in achtneming van artikel 8 - is het werkcomité slechts bevoegd na goedkeuring van de algemene vergadering. Door goedkeuring door de algemene vergadering garanderen alle deelnemende partijen hoofdelijk de nakoming van de daaruit voortvloeiende verplichtingen en vrijwaren de leden van het comité dienaangaande.
- 4.12 De regiocommissies functioneren voor het betreffende deelgebied als onderdeel / verlengstuk van het werkcomité en dragen zorg voor de gebiedsspecifieke voorbereiding en uitvoering van visserijtechnische activiteiten en projecten. De regiocommissies werken op basis van (tijdelijke) projecten en zijn actief en samengesteld (bememd) op basis van agenda / onderwerpen. Secretarieel/financieel e.d. vallen de regiocommissies onder het werkcomite. De coördinatie van activiteiten berust bij de coördinator.

5. ADVISEURS

- 5.1. De VBC (algemene vergadering, werkcomite, regiocommissies) of een der deelnemende partijen kan ten aanzien van specifieke (visserijkundige) onderwerpen adviseurs betrekken. Voor eventuele kosten wordt verwezen naar artikel 8, lid 1c en 8.2.

6. WERKWIJZE

- 6.1 Het in artikel 1, lid 1, sub g omschreven visserijbeheer wordt door visrechthebbenden beschreven in één of meer visplannen (per deelgebied). Hierbij wordt het landelijke sjabloon als basis gebruikt (zie www.visstandbeheercommissie.nl). In het visplan worden ten minste maatregelen en afspraken vastgelegd over het visserijgebruik in het beheergebied (welke vissoorten, te onttrekken hoeveelheden, door wie te onttrekken, met welke vistuigen, in welke periode(n), op welke lokaties en met inachtneming van welke voorwaarden en regelgeving). Ook overige maatregelen en activiteiten die partijen kunnen / willen nemen voor het te voeren beheer – bijv. visuitzettingen, controle en handhaving, bereikbaarheid, toegankelijkheid en bevisbaarheid – maken deel uit van het visplan. In VBC-verband worden nadere afspraken gemaakt over de procedure en de werkwijze voor het opstellen van visplannen.
- 6.2 Het eindconcept van het visplan wordt in zijn geheel toegestuurd en voor relevante onderdelen (o.a. KRW, waterkwaliteitsbeelden, Aalbeheer) ter toetsing en goedkeuring voorgelegd aan hier toe bevoegde overheden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Rijkswaterstaat, andere waterschappen, LNV).³
- 6.3 Vangstregistratie en monitoring vormen (mede) de basis voor het visplan. De vangstregistratie- en monitoringsgegevens die in VBC-verband worden verzameld, kunnen op verzoek aan derden (andere partijen van buiten de VBC) ter beschikking worden gesteld. Visrechthebbenden behouden zich het recht voor autonoom te kunnen beslissen over het ter beschikking stellen van de eigen gegevens aan derden. Er geldt geen verplichting tot het verzamelen en aanleveren van gegevens aan derden buiten VBC-verband, tenzij hierin wordt voorzien door publiekrechtelijke regeling of nadere privaatrechtelijke afspraken.
- 6.4 De door de VBC uit te voeren activiteiten, behoudens voor zover deze in het vigerend visplan zijn opgenomen, worden jaarlijks in het najaar vastgelegd in een werkplan, inclusief begroting. Een jaarverslag en financieel verslag over het voorgaande jaar worden jaarlijks in het voorjaar opgesteld.
- 6.5 Het visplan wordt bijgesteld in de vorm van wijzigingen en/of aanvullingen, indien hier toe door één of meerdere partijen de noodzaak wordt vastgesteld, onder inachtneming van het in 6.2 gestelde.
- 6.6 De VBC evalueert periodiek het gevoerde beheer en rapporteert hierover aan de aan de VBC deelnemende partijen en aan andere partijen waartoe de VBC besluit.
- 6.7 De VBC evalueert periodiek haar eigen functioneren.

7. BESLUITVORMING

- 7.1 Besluitvorming, respectievelijk het vaststellen van concept (vis)plannen of onderdelen daarvan door (visrechthebbenden⁴) deelnemende partijen, vindt plaats op basis van consensus.
- 7.2 Indien tussen (visrechthebbende) deelnemende partijen, geen noodzakelijke consensus kan worden bereikt of indien tussen hen zich geschillen voordoen die een doelmatig beheer belemmeren, wordt de volgende procedure doorlopen met daarin de achtereenvolgende stappen:

---

³ Over de criteria voor toetsing zal in 2010 nadere, landelijke uitwerking plaatsvinden. In VBC-verband vindt afstemming plaats over de toetsingsprocedure conform artikel 6.2.

⁴ Onder visrechthebbende wordt, met inachtneming van het hierover in de Visserijwet gestelde, hier mede verstaan een gemachtigde resp. houder schriftelijke toestemming (m.u.v. de visserij met de hengel).

1. Onder leiding van de (onafhankelijke) VBC-voorzitter wordt het geschil opgelost;
2. Met behulp van procesbegeleiding wordt het geschil opgelost;
3. De VBC legt het geschil voor advies voor aan een daartoe ingesteld landelijk "deskundigenpanel".

Indien de voorliggende stappen niet tot een oplossing van het geschil leiden, wordt een mediator ingeschakeld.

- 7.3 Het vaststellen van (concept) visplannen of onderdelen daarvan door visrechthebbenden, onder inachtneming van het in 6.2 gestelde voor beheermaatregelen die goedkeuring vereisen, gebeurt door middel van een akkoordverklaring die iedere visrechthebbende voor de generieke (gezamenlijke) resp. eigen beheermaatregel(en) dient te ondertekenen. Voor zover het niet-generieke maatregelen betreft, wordt, conform de doelstellingen van de VBC, gestreefd naar instemming door de overige visrechthebbenden. In VBC-verband zal e.e.a. als onderdeel van het visplan worden opgenomen en verantwoord.

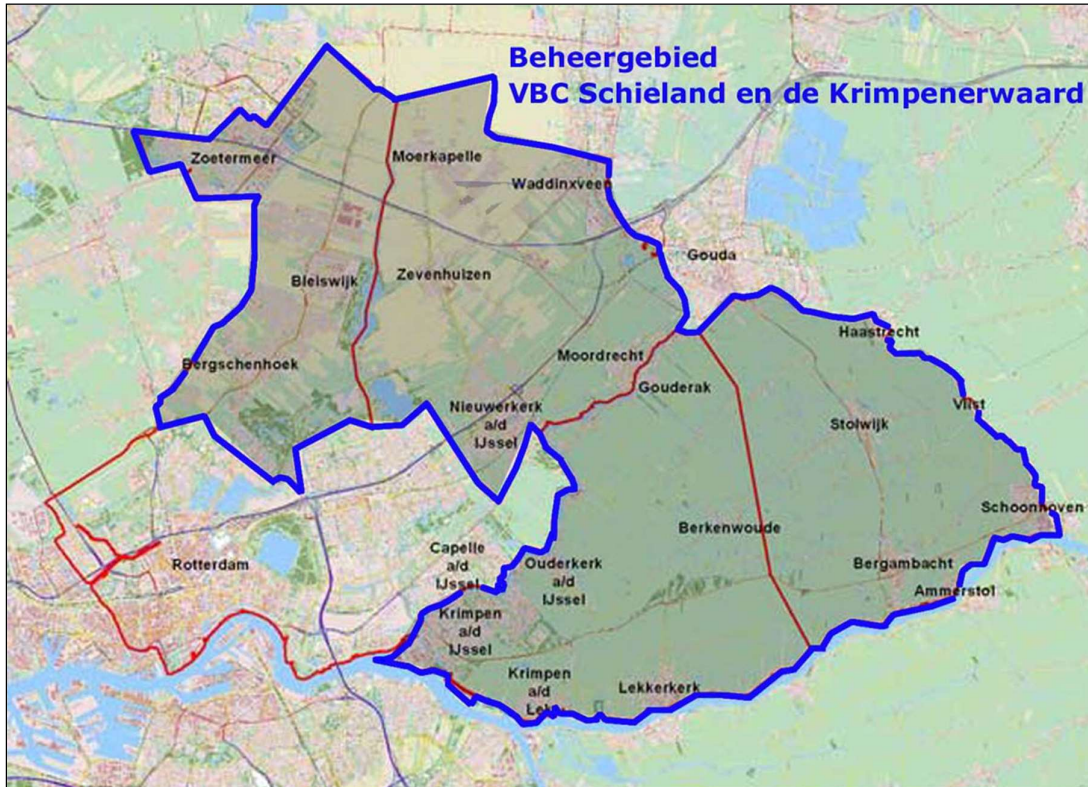
8. BEHEERKOSTEN EN TOEDELING KOSTEN

- 8.1 Als beheerkosten worden onderscheiden:
- a. organisatiekosten (vergaderkosten, secretariaatskosten);
  - b. kosten planvorming en uitvoeringsmaatregelen sport- en beroepsvisserij;
  - c. kosten overige activiteiten.
- 8.2 De kosten genoemd in artikel 8.1 sub a worden betaald uit een reguliere bijdrage van de deelnemende partijen, die jaarlijks in de algemene vergadering door de VBC op basis van een begroting wordt vastgesteld. Deze bijdrage is maximaal € 75,00 per deelnemende partij per jaar. Het hoogheemraadschap levert haar bijdrage aan de beheerkosten in natura, door het beschikbaar stellen van vergaderfaciliteiten (maximaal 4x per jaar).
- 8.3 Voor de kosten genoemd in artikel 8.1 sub b en c wordt een projectbegroting opgesteld, die ter goedkeuring en ondertekening aan de belanghebbende partij (-en) wordt voorgelegd. Zo nodig wordt hierbij een verdeelsleutel naar rato van belang gehanteerd.

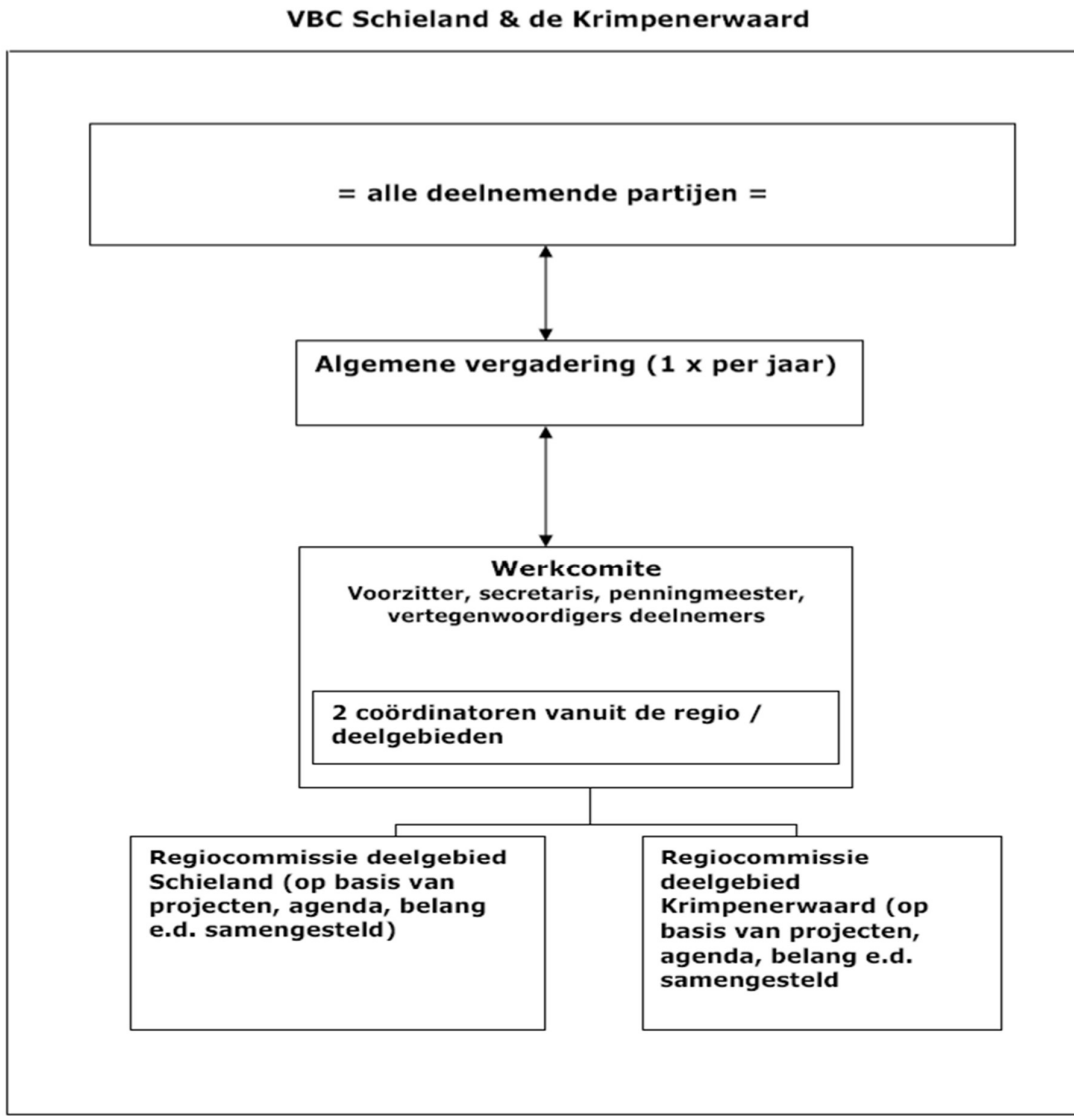
9. INWERKINGTREDDING EN WERKINGSDUUR

- 9.1 Dit convenant wordt aangegaan voor onbepaalde tijd en treedt in werking op de dag na de datum van ondertekening.
- 9.2 Wijziging en/of aanvulling van dit convenant kan te allen tijde plaatsvinden, mits alle deelnemende partijen met de wijziging en/of aanvulling instemmen).
- 9.3 Indien een deelnemende, visrechthebbende partij aantoonbaar en gedocumenteerd de in het convenant of anderszins binnen VBC-verband gemaakte afspraken, waaronder het visplan, niet nakomt, kan door de andere partijen de samenwerking met die partij worden opgezegd. Hiervan zal vervolgens schriftelijk melding worden gemaakt bij de betreffende verhuurder(s) van het visrecht.
- 9.4 Ieder van de deelnemende partijen is bevoegd uit dit convenant te treden. Uittreding wordt schriftelijk bekend gemaakt aan de deelnemende partijen. Indien een partij uit het convenant treedt, blijft het convenant onverkort van kracht. De opzeggende partij dient voor het toegezegde deel van verplichtingen haar bijdrage onverminderd te voldoen.

Bijlage 1: VBC Beheergebied Schieland en de Krimpenerwaard

Bijlage 2. VBC-structuur

Bijlage 4. Informatie voor Visplannen

Waarom een Visplan?

Zonder omgevingsvergunning is het verboden om vissen uit te zetten of te onttrekken¹. Om vis te mogen uit te zetten of te onttrekken in/uit oppervlaktewaterlichamen is een visplan nodig dat onderdeel uitmaakt van de omgevingsvergunning.

Een visplan is een document waarin de uitzetting en/of onttrekking van vissen wordt beschreven. Met het visplan beoordeelt HHSK of uitzettingen en onttrekkingen negatieve effecten hebben. Hierdoor beschermt HHSK de waterkwaliteit en de ecologie van de oppervlaktewaterlichamen.

Wie maakt een Visplan

Visplannen worden opgesteld door visrechthebbenden met het voornemen om vis uit te zetten of te onttrekken (en eventueel houders van schriftelijke toestemmingen voor gebruik beroepsvisuigen zoals omschreven in de Visserijwet).

Wat verstaat HHSK onder een Visplan

Visplannen beschrijven de voorgenomen uitzet en/of onttrekking van vissen en bevatten tevens de informatie om het plan te kunnen beoordelen.

Onderlinge afstemming

Wanneer meerdere visrechthebbenden in eenzelfde deelgebied visrecht hebben, is onderlinge afstemming nodig over voorgenomen uitzettingen en onttrekkingen. Dit gebeurt bij voorkeur in de VBC-verband.

Voor welke vissen?

Een visplan is verplicht voor de uitzet en onttrekking van alle vissoorten. Alleen aal is hier een uitzondering op. Bijvangst met aalvisuigen is echter wel een onderdeel van het visplan. Voor het vangen van kreeften geldt de Europese en landelijke wet- en regelgeving. Voor het vangen van kreeften is geen visplan nodig.

Wet- en regelgeving

- De waterschapsverordening
- Waterwet
- Kaderrichtlijn water (KRW)
- Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW), Ministeriële Regeling Monitoring Kaderrichtlijn Water
- Wet milieubeheer
- Wet natuurbescherming (Wnb)
- Visserijwet
- Wet Dieren
- De Exotenverordeningen
- CITES verdrag (2009) ter bescherming van de aal
- Het Nationaal Aalbeheerplan.

Gezonde Visstand

HHSK streeft naar een natuurlijke, gezonde en gevarieerde visstand die past bij de nagestreefde ecologische waterkwaliteitsdoelen en functies en een visstand die zichzelf duurzaam in stand kan houden. Dit betekent:

- een visstand (soorten, gewicht, aantallen, leeftijdsopbouw) passend bij het watersysteem
- een gevarieerde soortensamenstelling (lokaal en/of regionaal) waarbij niet één of enkele soorten sterk domineren.
- een visstand die zichzelf in duurzaam in stand kan houden: dus zonder voortdurend menselijk ingrijpen.

---

¹ Voor het onttrekken met een hengel is geen omgevingsvergunning nodig.

- alleen inheemse vissoorten

Afstemming op waterkwaliteitsdoelen

Het hoogheemraadschap heeft waterkwaliteitsdoelen vastgesteld in het Waterbeheerprogramma. HHSK heeft zowel voor de KRW-waterlichamen als voor het zogenaamde 'overig water' ecologische doelen (GEP's) afgeleid conform landelijke en provinciale richtlijnen. Voor de KRW waterlichamen en het zogenaamde overig water geldt het Goed Ecologisch Potentieel (GEP) als ecologische doelstelling.

Welke gegevens bevat een Visplan?

1. Visrechten

- Een bewijs van het hebben van visrecht als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder c van de Visserijwet 1963.
- De locatie en de grootte van het oppervlak (in ha) waar men visrecht heeft.
- Indien van toepassing: een schriftelijke toestemming voor gebruik beroepsvistuigen.
- De visrechthebbers en eventuele houders van een schriftelijke toestemming voor gebruik beroepsvistuigen moeten het visplan ondertekenen.
- Indien van toepassing: toelichting over de afstemming.

2. Voorgenomen visuitzetting

Per vissoort:

- uitzetlocatie(s);
- uitzetperiode(s); tot maximaal 3 jaar vooruit;
- herkomst van de vissen;
- bewijs van vrij zijn van parasieten en ziekten;
- aantallen en gewicht per lengteklasse;
- totale hoeveelheid in aantal;
- totaal gewicht.

3. Effect voorgenomen visuitzetting (optioneel)

- Wat is het beoogde doel of effect van de uitzetting?
- Wat is het verwachte effect op het ecosysteem?

4. Voorgenomen visonttrekking

Per vissoort:

- gebied van onttrekking;
- periode van onttrekking; tot maximaal 3 jaar vooruit;
- hoeveelheid in aantallen en/of gewicht;
- eventueel: welke lengteklassen.

5. Effect voorgenomen visonttrekking (optioneel)

- Wat is het beoogde doel of effect van de onttrekking?
- Wat is het verwachte effect op het ecosysteem?

Criteria waarop HHSK uitzettingen en onttrekkingen toetst (zie ook Waterschapsverordening)

De visstand wordt beïnvloed door tal van factoren en fluctueert in de tijd. HHSK ziet de beoordeling van visplannen als maatwerk waarbij rekening wordt gehouden met de plaatselijke omstandigheden in het deelgebied.

HHSK toetst voor alle wateren aan de volgende algemene criteria:

- Geen achteruitgang en niet afwentelen: de voorgenomen uitzetting of onttrekking mag niet leiden tot een onacceptabele achteruitgang van de visstand of de ecologische waterkwaliteit ten opzichte van de huidige situatie in het oppervlaktewaterlichaam

waarin de activiteit wordt verricht, of in het oppervlaktewaterlichaam dat hiermee in directe verbinding staat.

- De verwachte of geplande prognoses voor herstel van het watersysteem mogen niet worden verstoord. De effecten van eerdere maatregelen en herstelprognoses mogen niet ongedaan worden gemaakt.
- Veronachtzaming van een andere specifiek /toegewezen functie zoals natuur, ecologische verbindingszone of zwemwater.
- Onttrekking of uitzetting van vis mag niet leiden tot een onevenwichtige visstand of populatieopbouw van vissoorten.

Criteria specifiek voor visuitzettingen:

- Visuitzettingen mogen geen schade aan waterstaatswerken of de leefomgeving veroorzaken (waterkeringen, oevers, talud, waterbodembodem).
- Alleen soorten die van nature thuishoren in het betreffende watersysteem (inclusief ingeburgerde soorten) kunnen worden uitgezet.
- Bij uitzettingen moet een certificaat/bewijs worden overlegd om aan te tonen dat er alleen gezonde vis (vrij van parasieten en ziekten) wordt uitgezet.

Colofon

Dit is een uitgave van

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

www.schielandendekrimpenerwaard.nl

Titel: Beleidsuitwerking VIS

Opdrachtgever: dijkgraaf en hoogheemraden van HHSK

Fotografie: HHSK

Foto pagina: voorkant, 5, 8, 10, 14, 16 Willem Kolvoort

Foto pagina: 20 Nijhuis Pompen b.v.